

XIII EVF. * SZAM 223
CIBJ - Kolozsvár, 1930
október 14 Kedd
5691 EV - TISRI 22

TAXA POSTALA
PLATITE in NUMERAR
No 244.716/929

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10. szám. Telefon: 9 77.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 1150 Lej
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hónapra 110 "

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznek).
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

LELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az Új Kelet az egyetemes zsidó és bányász napilap.
Cikkjeink utányozó forrás megjelölésével.
Kéziratokat nem és megőrzésükre se.

A király akarata

Ahiknek alkalmuk nyílik betekinteni a belpolitikai élet kulisszái mögé, azok tudják csak igazán, hogy milyen mély és alapvető változást jelentett az ország alkotmányos és politikai életében Károly király trónralépése. Ha Maniu gyula megírja valaha memoárjait, egészen bizonyos, hogy a legszomorubb tényeket azoknak az időknek fogja szentelni, midőn a régenstanács tartotta kezében a legiőbb alkotmányos hatalmat. A régensség bizonytalansága következtében a kamarilla soha oly hatalmas nem volt, mint ebben az időben és a nemzeti parasztpárti kormánynak már az első hónapoktól kezdve szalonokban kifundált intrikák akadályain kellett keresztülbukdácsolnia. A nemzeti parasztpárti kormány energiáinak telmorsoldása és a liberálisok tüneményesen gyors előretörése csutos bukásuk után avarészben ennek az egészségtelen állapotnak volt betudható, amely teljesen meghamisította a politikai és alkotmányos faktorok egymáshoz való viszonyát.

Mindezt az elmúlt heti kormányváltással kapcsolatosan kívántuk előrebócsítani, amelyben az ifjú uralkodónak bemelkedő szerepe volt. A mód, ahogyan a válság megoldást nyert, szokatlan újítást jelent az ország politikai életében, egy mindenképpen nyugati jellemű újítást, amelyet maga az uralkodó is szükségesnek tartott kiemelni az új kormány tagjaihoz az eskütétel alkalomával intézett feltűnésteltő beszédekben:

— Első ízben történik meg országunkban, — mondotta az uralkodó — hogy a kormány a parlamentből alakul meg és nem a kormány gyártja a parlamentet. Romániában a „parlamentáris” kormány minden nyugati demokratikus államban gyakorolt iormája eddig teljesen ismeretlen volt. A román politikai élet számára axiomaaként szerepelt az új jelentés, amelyet — ha nem csalódnunk — Petre Carp tett annakidején I. Carol királynak: „Add kezembe a hatalmat és megcsinálom magamnak a parlamenti többséget!” Az alkotmányos élet mechanizmusának meghamisításán épültek fel 1921-től kezdve az összes liberális és avarészkanus kormányok, amelyekben leleményes és fölöttébb balkáni tetődusokkal biztosították maguknak az urnák támogatását. A Maniu-kormány kinevezését is csak utólag raticálták a ténylegesen szabad választások. A Mironescu-kabinet esetében először történik meg azonban, hogy a kormányt az adott parlamenti erőviszonyok figyelembevételével nevezte ki az uralkodó.

— Ez az alkotmányos életnek eme pozitívuma mellett van még egy negatívum, amelyet feltétlenül ki kell hangsúlyozni. Az uralkodó ugyanakkor, midőn nemesebb értelemben vett alkotmányosság és parlamentarizmus szellemében járt el, egyuttal hitvallást tett a katasztrófa gondolata ellen is. Negatívum van, de komoly nyeresége ez az ország közéletének, különösen ha megfontoljuk, hogy a nemzetközi helyzet bizonyos belső körülmények a diktatúra bevezetése mellett szóltak. Hitler győzelme, a Heimehrnek ezt követő hatalomrajutása a Vaugoin-kormány révén, a Lengyelországban forró nyelvek, a jugoszláv diktatura, a sőjebboldali reakciónak olyan előretörése, amely elnyeléssel fenyegette Romániát is. „A király barátai” néven ismert politikuskok nagy része a diktatura bevezetését szuggerálta az uralkodónak Argetoianu, Manoilescu, Grigore Piclescu egyáltalán nem rejtették véka alá a kedvezőtlen meggyőződésüket, összalálkozva ezen a téren a cuzistákkal

és codreanistákkal (nem kell összetéveszteni őket), akik ugyancsak a diktatúraban és a kontroll nélküli kormányzásban látják ideáljaik megvalósításának egyetlen lehetőségét.

Annál örvedetesebb, ha az uralkodó barátainak legjobbindulatu tanácsait meg nem hallgatva a jelenlegi alkotmányos rend mellett döntött. Az ifjú uralkodónak volt azonban egy másik, nem kevésbé fontos kijelentése is, amelyben az új kormány szerepét határozta meg:

— Az Önök kormánya a munka kormánya — mondotta az uralkodó. Alkalmazni fogják a programot mindazon kérdésekben, amelyek sürgős megoldást igényelnek. Lassanak hozzá azonnal a munkához — én teljes mértékben támogatni fogom Önöket. Aki azt hiszi, hogy

nem lesz elegendő ereje e munka elvégzéséhez, akinek lelkiismerete azt diktálja, hogy nem tud megfelelni e misszióknak, az mondja meg nekem nyíltan. Más embert fogunk keresni helyébe, hisz nincs ebben semmi bántó és egy, vagy két miniszter távozása nem jelent még kormányválságot.

— Mindenesetre örülök, hogy a körülmények és az én akaratom által előidézett kormányválság ily gyors befejezést nyert.

Szókatlanul új hang, egy tetterős és dolgozni akaró ember hangja szól ezekből a maguk tömörségében valósággal klasszikusan hangzó mondatokból. Nem egyéb, mint annak hangsúlyozása, hogy az uralkodó élni kíván azokkal a jogokkal és iniciatív lehetőségekkel, amelye-

ket számára az alkotmány biztosít és amelyek szélesebbkörűek, mint például az angol király prerogatívái. A királyi kijelentések sokszoros felelősséggel terheli meg az excellencias urak vállait, mert az uralkodó nyíltan leszögezte, hogy a miniszteri tárcákban nem politikai érdekem jutalmazását és személyi ambíciók érvényesülését, hanem mindegyiknek is munkaalkalmat kíván látni. A Mironescu-kormánynak mindenesetre megvan az elégtétele, hogy tetterős királyi kéz támogatja munkájában. És ha a királyi akaratot a jövőben sem sikerül majd egy új kamarillának, vagy a fentiekhez hasonló „jóbarátoknak” meghamisítani, akkor Károly király installálása valóban új korszak beköszöntését jelenti az ország történelmében.

Spanyolországban forradalom tört ki?

A kormány egyelőre cáfolja, hogy több város a forradalmárok kezére került — Letartóztatták Franco repülőőrnyagot és több forradalmi vezető

Párizs, október 13. Hendayen át Spanyolországból érkezett hírek szerint több spanyol városban komoly forradalmi jelenségek észlelhetők. A kormány egyelőre letartóztatásokkal felel a mozgáslomra. Franco repülőőrnyagot, a köztársaságiak egyik vezetőjét tegnap Madridban letartóztatták. Barcelonában is számos őrizetbevétel történt. Az itt le-

tartóztatottak ellenzéki vezetőpolitikuskok. Savillaban a szakszervezetek és a munkágyzesületek működését felfüggesztették s több munkásvezetőt szintén fogságra vetettek.

Spanyol hivatalos cáfolat valótlannak jelenti azt a hírt, hogy az ország több városa a forradalmárok kezére került volna. A párizsi déli lapok a cáfolatból azt következtetik, hogy a helyzet mégis váratlanul súlyosra fordult Spanyolországban. A Paris Midi híradása szerint a spanyol polgárőrsegeket mozgósították, gépfegyverekkel is felszerelték és riadókézülségekbe helyezték az állambiztonsági rendőrség személyzetét is.

Hogyan lett Manoilescu kereskedelemügyi miniszter?

A kormány a Stewart-cég hibájából felbontotta az utépitési szerződést

A kormányváltozás érdekes kulisszatitkai — Titulescu megharagudott a kormányra, mert nem büntették meg elég gyorsan a londoni követség két intrikus főtisztviselőjét

Bucaresti—Bukarest, október 13. (Az Új Kelet tudósítójától.) Politikai körökben még mindig a Mironescu-kormány megalakulásának körülményei állanak az érdeklődés homlokterében. Különösen élénk vita és kommentálás tárgyát képezi az, hogy Manoilescu a kereskedelmi minisztérium élére került, bár köztudomású volt, hogy a közlekedésügyi tárcát szerette volna megtartani és ugyancsak köztudomású volt, hogy az ő kívánságai az utóbbi időben rendszerint teljesültek is. Azon a listán, amellyel Mironescu Szinájába ment, Lugojanu szerepelt a kereskedelmi és Manoilescu a közlekedésügyi tárcára élén. Manoilescu az utolsó pillanatban tudta meg a változást, az északi pályaudvaron, midőn az új kormány tagjai felszálltak az őket Szinájába, az eskütételhez szállító különvonatra. Manoilescut igen kellemetlenül lepte meg ez a változás és bosszúságát nem is igen tudta a kíváncsiskodó újságírók elől elrejtetni.

A Dimineata a következő magyarázatát adja a feltűnésteltő tárcacsere nék: Midőn Mironescu bemutatatta Szinájában a nemzeti-parasztpárt vezetősége által összeállított kormánylistát, a király törölte róla Lugojanu nevét azzal, hogy a volt miniszterelnökségi alminiszterre más megbízatás vár. (Talán a washingtoni követség.) A király előbb kérte Mironescut, hogy nevezzen meg neki egy másik erdélyi minisztert a kereskedelmi tárcára élére, majd így szólt:

— Legyen Manoilescu a kereskedelmi miniszter.

— Félek, hogy megharagszik, — válaszolta Mironescu — mondotta nekem, hogy szeretne a közlekedésügynél maradni.

— Nem baj. Tegye csak a kereskedelemhez. A többi én elintézem, — válaszolta a király és Manoilescu kereskedelmi miniszter lett.

A kormánytag idején sokat beszéltek arról, hogy egyrészlől a királyi kabinet iroda, másrészlől pedig Maniu volt miniszterelnök hazahívták Genfől Titulescut. A londoni követ azonban nem jött és nagyon valószínű, hogy nem is fog jönni. Az Adeverul ennek a feltűnésteltő magyarázatát adja. A londoni követség két tisztviselője jelentést küldött a külügyminisztériumba, bizonyos külpolitikai és pénzügyi kérdésekkel kapcsolatban. A jelentés igen fura és Titulescu álláspontjaival homlokegyenest ellenkező dolgokat tartalmazott, ami a londoni nagykövetet módfelett felbosszantotta. Titulescu azonnal táviratilag kérte a külügyminisztériumtól a két tisztviselő megbüntetését. A külügyminisztériumban húzódtak a dolgok mire Titulescu ugyancsak táviratilag lemondással fenyegetőzött. Erre azután a két tisztviselőt megbüntették. Titulescu azonban haragszik és nem jön haza. Itt említjük meg, hogy Citta Davilla washingtoni román követ vasárnap audiencián volt Károly királynál. Egyelőre nem tudni, hogy a király megerősítette-e őt posztjában. Ha nem, úgy Lugojanut fogják helyébe kinevezni.

A Stewart-szerződés ügyében végre

megtörtént a döntés. A kormány felbontottnak jelentette ki a szerződést a Stewart-cég hibájából és erről Manoilescu volt közlekedésügyi miniszter levélben értesítette a céget. A levelet Popovics Mihály pénzügyminiszter is aláírta és abban a román állam kártérítést követel az angol cégtől a szerződés egyes pontjainak be nem tartásáért.

Összeült a kínai-orosz konferencia

London, október 13. Moszkvában ma összeült a kínai-orosz konferencia, melynek az a hivatása, hogy a távolkeleti vasutvonalak ügyének végleges rendezésén kívül megoldáshoz juttassa a két állam közötti többi vitás kérdéseket is. Karakhán népbiztos a szovjetkormány képviselőiben közönytötte a kínai delegátusokat és azt hangsóztatta, hogy Oroszország a békülekenység szellemében igyekszik hozzáfogni a megoldandó problémák megvitatásához. A kínai fődelegátus válaszában szintén hangsóztatta az Oroszország és Kína közötti béke és megértés fontosságát és szükségességét.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ ÚJ KELETBEN

Egyetemi...
balalajka...
Stepat...
Felejtse...
Vavics...
gomiszszky...
élet. Fuchs...
gár. Stepat...
időjárásjelen...
időjárás...
előadásoro...
Turáni Tár...
ének előadása...
és cigányne...
atás...
dr. előadása...
rosz dumping...
szinművei...
óceánon...
gverseny...
lasz nyelvű elő...
gyar gazdasági...
zés, időjárás...
liózenekar. 19...
peleanu-négyes...
Sargu énekes...
Chebap Nadia...
zene. 21: Da...
5: Házinégyes...
etések...
és szörme gal...
k. V. Jánky, Pó...
rozott szoba ki...
szoba használat...
yelvelet bíró, gép...
leány irodai ál...
gényü” jeligére...
rosban kíván el...
faülethez társul...
ések „Kettőszáz...
pkiadóba...
Kolozsvártól két...
oldas tanya lakó...
épületekkel. Érte...
Jánosné Cal. De...
előszoba, fűrdő...
esetleg irodai cé...
telefonhasználat...
kó” címen az Új...
a. Árak megjelö...
émet korrepetitor...
ik napi egy vagy...
10 éves fiuhoz...
éber oktatók adják...
ere ajánlatukat...
és akik a bibliának...
sában jártasak...
torozott szoba fű...
kiadó. Deák Fe...
szoba, konyha ki...
zhető. Hosszu-u. 19...
inden nagysághar...
néü épületmunka...
Zeiler bádogos, A...
agyar gyors és gé...
tudással, ki könyv...
b évi irodai gyako...
s. Ajánlatokat...
a kiadóba kér...
ó középiskolás, vag...
esetleg nyelvtanít...
ben. Leveleket...
ere a kiadóhivatal

A müncheni német akadémia a jiddis és német nyelvek együttműködését ajánlja

München, október 13. A müncheni német tudományos akadémia legutóbb megjelent évkönyvébe Heinz Kloss nyelvutató érdekes cikket közöl a jiddis és német közötti kapcsolatokról.

Szerinte a világon tizenegy millió ember beszél jiddisül. A jiddis a közép- és újfelnémet idiómákból származott és ezeknek a nyelvjáráásoknak sajátosságait mind a mai napig meg is tartotta. A szókincsnek 20 százaléka héber, szláv és angol, a többi már német. A jiddis-nyelv ennél fogva a német nyelvcsaládokhoz tartozik. Németországon kívül a jiddist már régóta németnek tekintik. A kelet-európai zsidókat a háború alatt mint a német nyelv zászlóhordóit tisztelték, vagy gyűlölték. Antonie Meilet francia kutató 1918-ban kiadott könyvében „Les langues dans l'Europe nouvelle” kiemeli, hogy „a jiddis nyelv létezése a német nyelv számára értékes aktivumot jelent.” A „Deutsche Rundschau” viszont Paul Sokolowsky mutatott rá a jiddis nyelv jelentőségére. „Ez a nyelv — írja — Kelet-Európában a német nyelv helyesinálója volt.

Kloss megvizsgálja az okokat, hogy miért nem törődnek a németek ezzel a nyelvvél. Zavarja mindenekelőtt a jiddissal való foglalkozást az a tény, hogy héber betűkkel írják, továbbá megszoktuk, hogy a jiddist „mészáros németnek” zsargonnak tekintik és megvetik. Ez a hamis beállítottság katasztrófális eredményeket okoz egy nyelvnek. A keleti zsidókkal szemben táplált ellenszenvet átszarmaztatják a jiddis nyelvre és ez is hozzájárul a jiddis nyelv negligálásához.

A jiddis a német nyelv szempontjából sok tekintetben nagyon jelentőségteljes. Vannak területek, ahol németül és jiddisül beszélő kisebbségek élnek egymás mellett. Itt előnyös dolog lenne, ha a két nyelv hordozói együttműködnének. Különösen ki lehetne cserélni a tapasztalatokat, publikációkat stb.

Romániában hozzávetőleg kétfélmillió német és zsidó él. Ez a szám elegendő alap arra, hogy német-jiddis főiskola létesüljön. Olyan cél, amit a németek egyedül nem tudnának elérni. Kloss rámutat továbbá a jiddis és német nyelvi együttműködés fontosságára azokban az országokban, ahol erős és fejlett zsidó mezőgazdasági élet zajlik. Argentínában 40.000 jiddisül beszélő farmer él, akiknek nagyon értékes szakmáját fölhasználják a spanyolok is. Ha a jiddisül beszélők

Bojer :

A nagy éhség

Füzeve Lei 54.—, kötve Lei 84.—. Bojer a világ egyik legolvasottabb írója. Uj regénye mestermű. Az Athenaeum Könyvtár 12 kötetes sorozata teljes és pedig:

1. Móricz Zsigmond: Forró mezők
2. Undsd Sigfrid: Tavasz (Nobel-díjas)
3. Katajev: A sikkasztók.
4. Heltai Jenő: Álmodó háza.
5. Maugham Somerset: Az ördög sarkantyúja.
6. Prévost: A szűz férfi.
7. Krudy Gyula: Boldogult urfikorom.
8. Smeljov Iván: A pineér.
9. Anderson Sherwood: Tar.
10. Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem.
11. Bojer Johann: A nagy éhség.
12. Bourget: A lelkiismeret.

A teljes sorozat még előjegyzési áron megrendelhető és pedig kötetenként füzeve Lei 44.—, kötve Lei 64.—. Külön-külön, vagy az előjegyzés után füzeve Lei 54.—, kötve Lei 84.—.

Vidékre utánvétellel küldi:

Lepage, Cluj

kel együttmennének itt a németek, akkor ez nemcsak erősítőné a németiség befolyását, hanem a német telepek föllandulására is nagy előnyt jelentene.

„Nem szabad figyelmen kívül hagyni — folytatja Kloss, — hogy Kelet-

Vasuti zsebmetszők kifosztottak egy országos hírű betörő házaspárt

Cluj—Kolozsvár, október 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári rendőrség bünyűi osztályán ma általános derültséget keltő bűnvádi feljelentést tettek ismeretlen tettesek ellen, akik a nagyenyedi állomáson ellopták Erős Sándor és feleségének, a kolozsvári rendőrségen évek óta nyilvántartott zsebmetsző párnak telikabátjait. Erős Sándor gyanútlanul szállt le Kolozsvárra utaztában Nagyenyeden vizet inni és visszatérésekor nem kis meglepetéssel konstatálta, hogy békében szundikáló felesége mellől telikabátja és a telikabátban lévő 25 ezer lej készpénze

európában Ukrajnán kívül a németet nemcsak mint anyanyelvet használják, hanem közlekedési nyelvként is. Ez pedig azért történhetik, mert jiddis tömegek élnek azon a vidéken. A német tudós javaslatot tesz a jiddis nyelv ápolására és fejlesztésére. Latinbetűs jiddis szövegeket kellene kiadni, továbbá német-jiddis szótárszövegeket, hogy nemzsidók is megismerkedhessenek ezzel az értékes idiomával. Kloss követeli, hogy a német nyelvutató intézetek keressenek kapcsolatokat. Ebből a célból ajánlja, hogy a vilnai jiddis tudományos intézettel lépjenek érintkezésbe.

eltűnt. Bár a kolozsvári rendőrség csak többé-kevésbé volt hitelt adni a feljelentésnek, a nyomozást megindították. Erős Sándor bizonyára kellemetlen érzéssel veszi tudomásul, hogy az ismert magyar közmodás nem minden alkalommal állja a helyét. Valószínűleg ez a kis önértébe vágó nőánsza a dolognak készítette arra Erős Sándort, hogy az újságrókat megkérje, írniak meg kiméletesen a balesetet. A rendőrség egyébként erélyesen bevezette a nyomozást az ismeretlen kabáttolvajok kézrekerítésére.

Az öt legnagyobb európai jegybank elnökeinek konferenciája

A tanácskozás célja a nemzetközi pénzügyi helyzet megvitatása

Bázel, október 13. Péntek délután kezdődött az öt legnagyobb európai jegybank elnökeinek és kormányzóinak a tanácskozása a Nemzetközi Fizetési Bank épületében.

Németországot Luther dr., a német nemzeti bank elnöke, Angliát Sir Norman, az Angol Bank kormányzója, Franciaországot Moret, a francia jegybank kormányzója, Belgiumot Van Zeeland, a belga bank alkormányzója, Olaszországot Neneduce, az olasz nemzeti bank elnöke képviselte. A tanácskozáson jelen volt Mac Garrah, a Nemzetközi Fizetési Bank elnöke is, még pedig egyrészt a Nemzetközi Fizetési Bank, másrészt az

amerikai Federal Reserve Bank képviselőiben.

Az öt jegybank-elnök célszűreinek tartja a mostani nemzetközi pénzügyi helyzet megbeszélését. Hir szerint a többi bankok kormányzói is szolidáris pénzügyi politikára törekzenek, feltéve, hogy ezeknek a jegybankoknak a kormányokkal szemben való függetlensége biztosítva van. Azt hiszik, hogy a jegybank-elnökök tanácskozása módot fog találni különböző lehetőségek tanulmányozására, hogy így a gazdasági és a politikai válság kihatásainak gátat vehessenek.

Öt évi fegyházra ítélték egy szökött katonát, aki inzultálta a káplárját, majd Budapestre szökött, ahonnan levelet írt ezredesének, hogy nyugodtan elítélhetik...

Cluj—Kolozsvár, október 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nem mindennapi perben hozott ma ítéletet a kolozsvári hadbíró, amely ítéletével a matiamia öt évi fegyházzal sújtotta Frisch Ossian katonaszökevényt. Frisch az egyik hatodik hadtestnél teljesített szolgálatot és egyik képlárjával került összetűzésbe. Frisch a veszekedés során súlyosan inzultálta a káplárt, amiért letartóztatták és függelemsértés vádjával hadbírósi eljárás indítottak ellene. Frisch párnapi vizsgálati fogság után megszökött börtönéből és a határon átszökte Magyarországra utazott. Hetek múltán Frisch már Budapestről írt levelet ezredesének, amelyben azt írta, hogy megélhetést talált Budapesten és nem hajlandó többé visszatérni

az országba. „Nyugodtan elítélhetnek — írja — mert ezt a büntetést én soha nem fogom letölteni”.

A hadbírósa a vádolt távollétében és védő nélkül tartotta meg a tárgyalást, amelynek során a királyi ügyész dezertálás és függelemsértés vádjával illette a távollévő Frischet. Felolvasták az ezredeshez írt levelét, amelyet mint súlyosbító körülményt kért az ügyész tekintetbe venni. A hadbírósa rövid tárgyalás után hozta meg ítéletét és Frischet öt évi fegyházra ítélt. Ugyanakkor utasította a katonai ügyészséget, hogy országásterre köröztesse Frischet, hogy amennyiben titokban visszatérne az ország területére, azonnal letartóztassák. Az ítélet jogerős.

A brit birodalom válságát idézte elő a londoni birodalmi konferencia

Kanada elszakadással fenyegetődik, ha nem teljesítik gazdasági követeléseit

London, október 13. A brit birodalmi konferencia plenáris ülésén, amelyen Nagybritannia és az egész birodalom gazdasági válságáról tárgyaltak, súlyos következményű nyilatkozatok hangzottak el. A dominionok miniszterelnökei és gazdasági miniszterei elutasító álláspontot helyezkedtek az angol kormány javas-

latával szemben, amelynek az a lényege, hogy Anglia állami külkeresedelem formájában brit ügynökökkel vásároltassa össze a nyersanyagot és élelmiszereket a dominionokban.

Még erélyesebben utasították vissza Beaverbrooknak és Rothermerenek azt az indítványát, hogy Angliát védővámrendszerrel zárják el a külvil-

Anton Rosenzweig Cluj Héber könyvek gyapju és selyemtalleszek nagykereskedése. — Gyári árak!

lástól, viszont a birodalom államai védőfalon belül zavartalan szabadkereskedelmet üzhessenek egymás között.

A tárgyalásoknak azonban Benne kanadai miniszterelnök nyilatkozata volt a zenzációja, aki a kanadai kormány nevében indítványt terjesztett elő, hogy valamennyi dominion és anvaország teljes vám-autonómiáj mellett úgy Anglia, mint a birodalom többi államai kötelezzék magukat arra, hogy minden már fennálló százalékkal felemeljenek.

Bennet kijelentette javaslatának megindokolásánál, hogy elérkezett a végső időpont ahhoz, hogy a birodalom gazdasági egységét meg lehessen teremteni. Ha ezt az alkalmat meg nem elmulasztják, sohasem lesz többé alkalom ennek a gazdasági egységnek a létrehozására. A kanadai miniszterelnök nyiltan kimondta, hogy Anglia és a többi dominionok nem volnának hajlandók ehhez az indítványhoz hozzájárulni, Kanada képtelen lesz más „gazdasági hazához” való csatlakoaást keresni. Ezt a kijelentést úgy magyarázzák, hogy a birodalmi konferencia nem fogadják el a tizszázalékos vámemelést, akkor Kanada az Egyesült Államokkal gazdaságpolitikai csatlakozást létesíthet.

Erre vall, hogy Kanada legutóbbi államkölesönét teljes egészében New Yorkban bocsátotta piacra.

E kanadai nyilatkozatokkal szemben teljesen elhalványultak és háttérbe szorultak a többi dominionok küldötteinek a kijelentései, pedig ezek sem a legkedvezőbbek a brit világbirodalmi politikára nézve. Ig Havenga, Délafrika pénzügyminis-tere azt közölte a konferencián, hogy Délafrika az angol piac felvételére kész, de az állandó csökkenésé miatt nincs abban a helyzetben, hogy kereskedelmi politikáját kizárólag Angliára bázírozza, ipari tekintetben eljelen függetleníteni kíván magát Angliától és ipari védővámrendszert akar bevezetni, hogy önálló ipart teremtsen meg.

Ugyanílyen értelemben nyilatkoztak Újzealand és a többi dominionok küldöttei is. Így most az a veszély fenyegeti Angliát, hogy a dominionok kiküldöttei t7.Azkövetelmek a teljes gazdasági független álláspontjára helyezkednek, egyenlő az elszakadással, még ha egyelőre csak gazdasági téren történik is meg.

A londoni birodalmi konferencia legválságosabb napjai következtek most. A válsággal szemben Thorgyarmatügyi és munkaügyi minis-ter csak azt a javaslatot tudta tenni, hogy a nyersanyagok és élelmiszerek árának emelése végett minden csökkenteni kell a termelést. A gyamatok és dominionok ezt a tervet nem fogadják el, hanem el vannak köelve arra, hogy mint független államok önállóan kapcsolódjanak be a vilákereskedelembé.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii No. Fiókintézetek: Dej-Dés, Beclean-Betten, Celisilvaniei-Szilágycsah, Jibou-Zsidó, Zilah-ZilAffiliált intézetek: a Nagyenyedi, Kisegyház Takarékpénztár Rt., Aiud-Nagyenyed és a nek Uioara-Marosujvári fiókintézetek.

Saját tőkéei 60 millió lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatát. Átutalások bel- és külföldre legelőnyösebb és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely

A japán kövkeddre ma

Bucuresti—Buk Uj Kelet tudósító előttré összehívott kedd délelőttre a nescu miniszterelnök ügyminiszteri meketlet utazni ma bukaresti japán k nak bemutatssa. A pontosan ki tojja 15-én összeülő parlament és végleges lament elé terjeszt vaslatokat. Beavazó értesülések szerint az állampolgártásáról szóló javasnapok óta készen beterjesztését.

A megye delik a r

A Lupta értesülök belügyminiszter tartozni, hogy a re jogával ruhazza te iektusokat. A tóv kommentálja ezt a az ellenzéki lapok s hogy olyan politik preiktusok kezébe vissza lehet élni. A tartományi igazg kapcsolatban az a Mihalache belügy tábornokot, az erd parancsnokát akar manyzójává kineve bizonyos felsőbb kapcsolatba és célj az egyre erősödő lommal szemben e sanak a beszarabiar re. Kormánykörök tan cáfolják Pop t nek híret. Beszarab Halippa lesz, aki esa kárcanéklküli helyet és akinek az tővé teszi, hogy vé senevi tartományi nek élére előztél e tek ki.

Vidrih a CFR

Voicu Nitesuna miniszterium élére kapcsolatosan arról Vidrihün mégis a után ellentele, Man lekedesügyi tárcá el zel szemben fenntar Vidrihün távozni f lap szerint Vidrihü igazgatótanácsának hogy nem volt képe CFR-nél, mert nem az államvasutakni és nem tudta elérni

Uj kedv vendég

Ezen lap előfizetői nyu 20 Kedvezményt 10

Kedvezményt olesó (menut kivéve) módun kiadóhivatalával létesit ján kib

Magyar Kir Nemzeti Kamara elöadásaira szóló mérsé kintettel a nagy keres esinházjegy rendelés előbb valtn

PARK SZ Buda

szemben a Keleti p oldalával. (Nincs

A japán követ bemutatkozása miatt keddre maradt a minisztertanács

Mihalache belügyminiszter a vármegyei prefektusok hatáskörébe akarja rendelni a rendőrséget

Az állampolgársági törvény készen áll megszavazásra — A kormánypart erdélyi frakciója ünneplés keretében bucsuztatja Maniut

Bucuresti—Bukarest, október 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A hétfőn délutánra összehívott minisztertanácsot kedde délutánra halasztották el. Mironescu miniszterelnöknek ugyanis külügyminiszteri minőségben Szinajába kellett utazni ma délután, hogy az új bukaresti japán követet Károly királynak bemutatassa. A keddi minisztertanács pontosan ki fogja dolgozni a november 15-én összeülő parlament munkaprogramját és véglegesen megszövegezi a parlament elé terjesztendő első törvényjavaslatokat. Beavatott körökből származó értesülések szerint ezek között szerepel az állampolgársági törvény módosításáról szóló javaslat is, amely már hónapok óta készen megszövegezve várja beterjesztését.

A megyei prefektusok alá rendelik a rendőrségeket

A Lupta értesülése szerint Mihalache belügyminiszter első teendői közé fog tartozni, hogy a rendőrségi beavatkozás jogával ruhazza fel a vármegyei prefektusokat. A fővárosi sajtó élénken kommentálja ezt az intézkedést, amely az ellenzéki lapok szerint alkalmas arra, hogy olyan politikai egyvert adjon a prefektusok kezébe, amellyel könnyen vissza lehet élni. A fővárosi sajtóban a tartományi igazgatók lemondásával kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy Mihalache belügyminiszter Pop Danila tábornokot, az erdélyi VI. hadtest volt parancsnokát akarja Beszarabia kormányzójává kinevezni. Ezt a kinevezést bizonyos felsőbb kivánsággal hozták kapcsolatba és célja az lett volna, hogy az egyre erősödő kommunista mozgalommal szemben erőskezü embert állítsanak a beszarabiai adminisztráció élére. Kormánykörökben most határozottan cáfolják Pop tábornok kinevezésének hírét. Beszarabi akormányzója Pan Halippa lesz, aki az új kormányban csak kárancanélküli miniszterként foglal helyet és akinek az ideje ílymódon lehetőséget tesz, hogy végül is átvegye a kiseneyi tartományi igazgatóságot, amely nek elére ezelőtt egy félévvel neveztek ki.

Vidrighin mégis megválik a CFR-től

Voicu Nitescunak a közlekedésügyi minisztérium élére való kinevezésével kapcsolatosan arról beszéltek, hogy Stan Vidrighin mégis a CFR éen marad, miután elmentle, Manoilescu elkerült a közlekedésügyi tóra éléről. Az Adeverul ez zel szemben fenntartja azt a hirt, hogy Vidrighin távozni fog a CFR éléről. A lap szerint Vidrighin kijelentette a CFR igazgatótanácsának legutóbbi ülésén, hogy nem volt képes rendet teremteni a CFR-nél, mert nem tudott szmbeszállni az államvasutaknál dúló intrikákkal és nem tudta elérni azt, hogy a politikai

intervenciók onnan kiküszöböltesse.

Az Adeverul ezzel kapcsolatosan felveti a kérdést, hogy miért nem gondolt a kormány a posta vezérigazgatójának, dr. Plautius Andronescunak az eltávolítására, aki valóságos anarchiát teremtett a postánál.

Ünneplés keretében bucsuztatják Maniut

Bucuresti—Bukarest, október 13. A Lupta értesülése szerint a nemzeti-párt erdélyi frakciója ünnepi külsőségek között készült elbucsuztatni Maniu Gyulát, aki a 20-án és 21-én Kolozsváron lezajló egyetemi ünnepek után Vajda Sándor és Lugojanu volt miniszterek társaságában külföldre utazik. Maniu távozásával kapcsolatosan dr. Blumfeld-Scrutator, az Adeverul kiváló publicistája ma újabb cikket ír.

— Ez volt az első eset az ország politikai életében, hogy egy politikai párt a legelső alkalommal ily könnyen elejtette vezérét, anélkül, hogy kísérletet tett volna követésére, vagy egyetlen gesztussal árulta volna el, hogy vissza akarja tartani. Nagy valószínűnek látszik, hogy Maniu visszavonulásának komoly következményei lesznek. A kormánypart erdélyi szárnyában forr az elégetlenség, akik nem azért áskálódtak Maniu ellen, mintha félre akarták volna tolni a pártvezérségtől, hanem azért, hogy tekintélyét, a pártban való ögyeduralmát megdöntsék. Ilyen körülmények között elképzelhető, hogy milyen sors vár a Mironescu-kormányra — fejezi be cikkét Scrutator.

A kommunisták és nemzeti szocialisták hatalmas tüntetést rendeztek a német birodalmi gyűlés ellen

A kommunisták és nemzeti szocialisták véresen összeverekedtek — A zavargók a rendőröket is megtámadták

Berlin, október 13. Ma délután 3 órakor az újonnan választott német birodalmi gyűlést megnyitó ülésre hívták össze. Mint előre látható volt, a kommunisták és a nemzeti szocialisták ebből az alkalomból óriási tüntetéseket rendeztek a birodalmi gyűlés ellen. Már az ülés megnyitása előtt a nemzeti szocialisták és kommunisták tízezrekre rugó tömegei lepték el a parlament előtti teret és hangosan tüntettek a Youngterv ellen, mialatt a nemzeti szocialisták Hitler, a kommunisták pedig Szovjet-Oroszországot éltették.

A megnyitó ülés egész tartalma alatt a tüntetések egyre tartottak és később a parlament felé vezető utakon és utcákon hatalmas zavargások zajlottak. A zavargások azzal kezdődtek, hogy a kom-

munisták és a nemzeti szocialisták egymással verekedtek össze, majd közösen a rendőrök ellen fordultak és követ dobálták meg őket. A rendőrség a zavargókat a Leipziger-strasse és a Brandenburger-strasse felé nyomták, ahol azonban a tüntetők szembeszálltak a rendőrséggel és újra hatalmas közpört zúdítottak rájuk. A verekedések folyamán a tüntetők, egy nemzeti szocialisták, mint a kommunisták, több üzlet és kávéház kirakatait beverték. A rendőrség csak legnagyobb nehézségek árán tudta az utcákat a tüntetőktől megtisztítani, de még a késő esti órákban sem sikerült a zavargásokat mindenütt elfojtani. Eddig mintegy száz zavargót sikerült letartóztatni.

Atüntetések tartalma alatt a Reichrat

ban elég rendesen folyt le az ülés. A kommunisták: „Éljen Szovjet-Oroszország!” felkiáltásokkal próbálták megzavarni az ülést, de a többség beavatkozása elnyomta a tüntetést. Az ülésen Herold, centrupárti korelnök elnökölt. A mai ülésen a birodalmi ülés képviselőinek névsorát olvasták fel és a mandátumokat igazolták. Szerdán kerül a sor az elnök és a tisztikar megválasztására. Csütörtökön kritikus napja lesz a parlamentnek, mert a kormány ekkor nyújtja be a birodalmi elnök, a miniszterek és tisztviselők husz százalékos fizetésrét. Ugyancsak csütörtökön, illetőleg pénteken kerül sor a kormánynyilatkozat felolvasására, amelyre a pártok szónokai fognak válaszolni.

Tizenegymilliárdos költségvetése lesz a CFR-nek

Rövidesen beállítják a vasuti autóbusszjáratokat — Ki fizeti meg a hadgyakorlatok 150 millió számláját?

Bucuresti—Bukarest, október 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az államvasutak pénzügyi igazgatósága most készíti a CFR 1931. évi költségvetési előirányzatát. Először a különböző osztályok szükségleteit írják össze és csak azután kerül sor az összesítésre. Megbízható értesülések szerint

a CFR jövő évi költségvetése körülbelül 11 milliárd lesz, vagyis 2 milliárdal kisebb az idei költségvetésnél.

A költségvetés összeállításáról Stan Vidrighin vezérigazgató tegnap hosszas tanácskozást folytatott Mange francia vasuti szakértővel, aki a CFR mellett kapott beosztást, az államvasutak jövő évi beruházási programjáról.

Az új költségvetés már számolni fog azzal az újítással is, amelynek bevezetésére már régen készül a vasut. Ez az újítás abban áll, hogy a CFR utasszállító autóbusszjáratokat készít beállítani az egész ország területén. Ezzel kapcsolatban tegnap reggel az összes központi igazgatók és üzletvezetők bevonásával értekezlet volt a vezérigazgatóságnál. Az értekezlet elhatározta, hogy

különösen azokon a vidékeken, ahol az utóbbi időben az utasforgalom lényegesen visszaesése volt tapasztalható, bizonyos távolságokra autóbusszjáratokat létesítenek,

amelyek utasokat és podgyászt fognak szállítani. Az autóbusszjáratoknál a francia vasuttársaságok új üzemi módszereit fogják alkalmazni. Ettől az akciótól egyébként a turisztika fellendülését is reméli a CFR a bevételek fokozása mellett. Ezzel párhuzamosan a CFR azzal a tervvel is foglalkozik, hogy a teherátvitelben bevezeti a rapid-vonattjáratokat. Általában a fokozottabb takarékoság jegyében indul az államvasutak új munkája. A királyi hadgyakorlatok során

történt katonai szállítások és forgalmi szüneteltetések körülbelül 150 milliárdba kerültek a CFR-nek. Tekintettel arra, hogy a vasut ezévi költségvetésében deficit van, a CFR vezérigazgatósága felhívta a pénzügyminisztériumot, hogy valamilyen módon kártalanítsa ezért az összegért.

Stan Vidrighin vezérigazgató tegnap

délelőtt k-hallgatáson fogadta a belföldi szénbányák és nehézipari vállalatok képviselőit, akikkel hosszabb

megbeszélést folytatott a CFR szén-ellátásáról, valamint a mozdonyok és vagonok javítási munkálatairól.

Hir szerint ezen a téren is lényeges megtakarításokat akar elérni a vasut.

Ellentétes hírek a brazilai forradalomról

Egy kormánycsapatokat szállító vonat kisiklott — A forradalmárok tovább nyomulnak előre Rio de Janeiro felé?

Newyork, október 13. A brazilai forradalomról újra egymással ellentétes hírek érkeznek. A szövetségi kormány és a forradalmárok hírszolgálati is sikereket jelentenek.

Általános a meggyőződés, hogy a napokban lesz a döntő ütközet a szembenálló ellenfelek között.

Az Associated Press jelenti a braziliai Santosból hogy a hegyvidéken egy katonavonat kisiklott és a mélységbe zuhant. Hir szerint a szállított kormányhű csapatok emberei sorából többszázán életüket veszítették a borzalmas katasztrófánál. A kisiklást bombamegsejtlen idézte elő.

A newyorki lapok a hirt fenntartással közlik, mert a forradalmárok hírszolgálatától származik.

A Herald közlése szerint a felkelők csapatai megszállták Bahía állam déli részét és tovább nyomulnak előre Rio de Janeiro felé. A forradalmárok erősen bizakodva abban is, hogy seregük né-

hány napon belül beveszi Sao Pauloót. A szövetségi kormány Rio de Janeiroba és közvetlen környékére erős csapatmészeket vont össze a fővéros védelmére.

Newyork, október 13. A tengerészeti minisztérium hadiflotta egyik egységét Cuba déli partvidékére irányította, ahol be kell várnia a további parancsokat és ha ennek szüksége mutatkoznék, a flotilla a brazilai partvidékre vonul, hogy az Egyesült Államok alattvalóinak érdekeit megvédelmezze. A newyorki lapokhoz érkezett jelentések szerint a felkelők úgy Észak, mint Dél-ráziában további sikereket értek el. A döntő ütközet most már küszöbön áll.

A KÖNYVPIAC UJDONSÁGAI ALLANDOAN KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYABAN.

nzweig Cluj
könyvek
lyemtalleszek
— Gyári árak!
irodalom államai
svartalan szabadke
senek egymás kö
k azonban Bennet
elnök nyilatkozata
aki a kanadai kor
líványt terjesztet
nyi dominion és
vám-autonómiaja
a, mint a birodal
kötelezzék magu
nden már fennáll
nek.
tte javaslatának
hogy elérkezett
oz, hogy a birodal
ségét meg lehessen
az alkalmat most
sem lesz többé
adásáról szóló javaslat is, amely már hónapok óta készen megszövegezve várja beterjesztését.
A megyei prefektusok alá rendelik a rendőrségeket
A Lupta értesülése szerint Mihalache belügyminiszter első teendői közé fog tartozni, hogy a rendőrségi beavatkozás jogával ruhazza fel a vármegyei prefektusokat. A fővárosi sajtó élénken kommentálja ezt az intézkedést, amely az ellenzéki lapok szerint alkalmas arra, hogy olyan politikai egyvert adjon a prefektusok kezébe, amellyel könnyen vissza lehet élni. A fővárosi sajtóban a tartományi igazgatók lemondásával kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy Mihalache belügyminiszter Pop Danila tábornokot, az erdélyi VI. hadtest volt parancsnokát akarja Beszarabia kormányzójává kinevezni. Ezt a kinevezést bizonyos felsőbb kivánsággal hozták kapcsolatba és célja az lett volna, hogy az egyre erősödő kommunista mozgalommal szemben erőskezü embert állítsanak a beszarabiai adminisztráció élére. Kormánykörökben most határozottan cáfolják Pop tábornok kinevezésének hírét. Beszarabi akormányzója Pan Halippa lesz, aki az új kormányban csak kárancanélküli miniszterként foglal helyet és akinek az ideje ílymódon lehetőséget tesz, hogy végül is átvegye a kiseneyi tartományi igazgatóságot, amely nek elére ezelőtt egy félévvel neveztek ki.
Vidrighin mégis megválik a CFR-től
Voicu Nitescunak a közlekedésügyi minisztérium élére való kinevezésével kapcsolatosan arról beszéltek, hogy Stan Vidrighin mégis a CFR éen marad, miután elmentle, Manoilescu elkerült a közlekedésügyi tóra éléről. Az Adeverul ez zel szemben fenntartja azt a hirt, hogy Vidrighin távozni fog a CFR éléről. A lap szerint Vidrighin kijelentette a CFR igazgatótanácsának legutóbbi ülésén, hogy nem volt képes rendet teremteni a CFR-nél, mert nem tudott szmbeszállni az államvasutaknál dúló intrikákkal és nem tudta elérni azt, hogy a politikai
Uj kedvezmény vendégelnöknek
Ezen lap előfizetőinek megelégedésére nyújtott 20% kedvezményt szobárainkból 10% kedvezményt olesó éttermi árainkból (menüt kivéve) módunkban van az UJ KELET kiadóhivatalával létesített megállapodás alapján kibővíteni
Magyar Kir. Operaház Nemzeti Színház Kamara Színház
előadásaira szóló mérsékelt árú jegyekkel. Tekintettel a nagy keresletre, kérjük szoba és színházjegy rendelését két-három nappal előbb valánk közölni.
PARK SZÁLLODA Budapest
szemben a Keleti pályaudvar érkezési oldalával. (Nincs kocsiköltség.)
Plaza Uniril No
és, Beclan-B-tien, Coln
jibou Zsibó, ZÁLÁU-ZIL
a Nagyenyedi „Kisegit
Ásiud-Nagyenyed és
osujvári fiókintézeté.
t tőkét
illió lei
üzlet minden ágazat
külföldre legelőnyösebb
sabban uszközöl.
ett devizahel

A kétezeréves Vergilius

*

Október 15-én lesz kétezer esztendeje annak, hogy Publius Vergilius Maro latin költő megszületett. A római irodalomtörténet csak kevés klasszikus költő, vagy író életrajzi adatait jegyezte fel. Vergilius e kivételek közé tartozik és a ritka évforduló arra ad alkalmat, hogy róla és koráról megemlékezzünk.

Az antik világból reánk maradt életleírások adatai szerint Vergilius a keresztény időszámítás előtti 70-ik évben született Itáliában Mantua mellett, mint egyszerű földműves fia, aki szorgalmas munkájával egy házból és földről álló vagyonkát szerzett. Az egyszerű szülői kedvező vagyoni viszonyai alapján Vergiliusnak városi nevelést nyújthattak, melyet előbb Genovában, majd Milánóban, végül Rómában juttattak neki.

Bár eleinte Vergilius retorikát tanult és ügyvédi pályára készült, később a költészetnek szentelte magát és szívesen tartózkodott a vidéken. A közbejött történeti események ugyan utóbb megzavarták nyugalmas életét és az apja birtokán, sőt idővel teljesen lehetetlenné tették ottmaradását, azonban ez az epizód döntő hatással volt költői pályafutására és összekötésébe hozta őt a birodalom legelső személyiségével, sőt magával a későbbi államfővel, Augustus Octaviánussal.

Vergilius serdülő korában, amikor még nyugodtan tanulhatott és játszhatott és első kísérleteit tette a költészet terén, már dúltak Rómában a beharok a hatalom birtoklásáért és a birodalom periferiáin a háborúk, melyekben az állam léte és hatalmának teljessége forgott kockán. Azokban az esztendőben sok minden történt. Letörték Catilinát, szóhoz jutottak az első triumvirat, leverték Galliát, Caesar eltolta Pompejst és Crassust utjából és emelkedett fel egymaga a legmagasabb polera.

Amikor Vergilius 26 éves lett, Caesar elvérzik ellenségeinek tördőfése alatt és megkezdődik a polgárháború a köztársaság hívei és a második triumvirátus (Antonius, Lepidus, Octavianus) között, amely az utóbbi győzelmével ér véget és a győztes hadvezérek képtelenek a száz ezernyi veterán katona számára Felső-Itália 18 városát odaajándékozni a veteránoknak és a kisajátított ingatlanok szétosztását Octaviánra bízják. Ez politikából történik, mert ez a klasszikus „agrár reform” is erőszakkal megy végbe, a tulajdonosok kétségbeesett tiltakozása ellenére és egyáltalán nem volt kellemes helyzete Octaviánnak, aki a polgárokat képtelen volt birtokaikról elmozdítani. Eközben a veteránok szemétként a kisajátított földek közelében levő birtokokra is és egy szép napon Vergilius és családja azon veszik észre magukat, hogy őket is elkergették otthonukból.

Vergilius a vezetőköröknél keres jogorvoslatot, protektorok elvezetik a panaszkodó költőt, akinek a hatalmas triumvir visszaadta a birtokait.

Ekkor Vergilius hálaból Octaviánt megénekli és a háza megmentőjének nevezi. Ezzel kezdődik Vergilius behódolása Octaviánnal szemben, amely költészetének sajátos színt ad és mindig újabb és nagyszerűbb teljesítményekre indítja.

Amde bármilyen hatalmas is volt egy triumvir, a veteránoknak nem imponált és Vergiliusék sommás visszahelyezése után két évre egy veterán tiszt ismét az uccára szórja a Vergilius-családot és be helyezkedik a birtokba, ahonnan soha többé kimozdítani nem lehetett. Vergilius az életét is nagy ügyel-bajjal mentette meg az erőszakos katonákkal szemben.

Közben Vergilius költői hírneve egyre feljebb emelkedett és Vergilius benső barátja lett Maecenásnak, az akkori költők és írók legnagyobb pártfogójának, sőt magának Octaviánnak is, aki lassanként beérkezett Caesar örökébe, az egyeduralom birtokába. Vergilius, ki megénekelte Octaviánt, miközben ez egész sereg embert földönfutóvá tett, beletörődött abba is, hogy apai örökségét elvesztette. Octaviánban látja a római géniusz megtestesülését.

Bucolica (pásztoridők) és Georgica (az őstermelési munka dicsérete) e verses kötetét után Vergilius hozzáállt az Aeneis költozéséhez, amely a rómaiak legrandiózusabb nemzeti hőskölteménye és a Julius-nemzetség dicsőségének örök hirdetője lett és amely a költőnek is halhatatlan nevet biztosított. Tíz évén át dolgozott e művén, melynek lét-

rejöttét maga Augustus Oktavianus, a költő baráti köre és az egész római közönség a legnagyobb feszültséggel várta. Amikor az Aeneis elkészült és még az utolsó simításokat kellett volna rajta végezni, Vergilius-Görögországba utazott, de rövid idő múlva onnét visszatérve Brundisiumban hirtelen meghalt 51 éves korában.

Vergiliust utolsó kívánsága szerint Nápoly közelében a Puteoli felé vezető országúton a második mérőföldkő mögött helyezték utolsó nyugalomra.

Augustus nagylelkű volt korán eltávozott hűségese költője iránt: Az Aeneist a kötelező tantárgyak sorába vétele fel, miáltal Vergilius e művét az elveszés, vagy elfeledés elől megmentette. Az Aeneis, amely Homeros híres eposzaira támaszkodik, sőt abból több részt asszimilál, legolvasottabb és legismertebb költői mű ma is a latin költészet birodalmából és nemcsak a későbbi római költőkre volt nagy hatással, de a keresztény költészetre is. A középkor elején Dante választotta Vergiliust tanítómesterévé és kalauzává a Divina Comedia

Revolveres merényletet követtek el Jack Diamond, az amerikai csempészkirály ellen

A csempészkirály haldoklik — A tömeg tüntetett ellene

London, október 13. Az egész világsajtót bejárta annak idején az a hír, hogy Jack Diamondot, az amerikai csempészkirályt a berlini rendőrség letartóztatta. A berlini rendőrség azonban végül is képtelen volt szabadon engedni Jack Diamondot, mert Amerika nem kérte ki adatait, illetőleg nem is kérhette, mert erre vonatkozólag nem volt egyezmény a két állam között. Jack Diamond így visszatérhetett Amerikába.

tulvilági kiránulásainál. Az új korban Vergilius kedvence költője lett Schillernek, aki az Aeneis részleges fordításával is hozzájárult költészetének nemes verettségét biztosítani. Balzac azt írta Vergiliusról, hogy egyike a legelsőeknek, akik művészetükkel világokat és birodalmakat átfognak.

A mai kor szemüvegén keresztül nézve talán azt mondhatnók, hogy Vergilius tuságosan lojális volt a hatalom birtokosai iránt és hogy kissé nyíltan merített Homeros kínesebányájából. Viszont a tételt megfordítani is lehet. Nagy gyakorlati érzékre mutat, hogy Vergilius olyan kitűnően felismerte Octaviánban a jövő emberét, az pedig egyenesen megható, hogy annyira következetesen kitartott ideálja mellett. Hogy korának legnagyobb vezető emberé döntő hatást gyakorolt muzsájára, azon nem lehet csodálkozni. A személyi kultusz viszont a nemzeti nagyság keretébe illeszti be és Aeneisével a római nép magasrendűségét akarta vitán kívüli helyezni.

Egy dolog kétségtelen: és ez Vergilius századok sötétjén keresztül világító zsempéje. A 2000 év előtt született költőt a világirodalomban elfoglalt pozíciójából semmiféle kritika ki nem mozdíthatja.

Dr. Stern Mór.

A kiskereskedők nagyenyedi kongresszusának programja

A falusi kiskereskedők összes problémáiról fog tárgyalni a kongresszus

Megirtuk, hogy október 19-én az Erdélyi és Bánati Kereskedelmi Testületek Szövetsége Nagyenyeden megtartja rendes évi kongresszusát, amely iránt rendkívüli érdeklődés nyilvánul meg. A kongresszus tárgysorozatának központjában a falusi kiskereskedők legégetőbb napi problémái állanak. A kiskereskedők közlései közterheiről dr. Fried János főtitkár, a kereskedők ellenőrzése címén előforduló végzetűkről Földvári Pülöp (Temesvár) fog előadni. Nagy érdeklődés előzi meg az adótervény revíziójáról szóló előadást, amelyet a szász grémiumok egyik vezető embere fog megtartani. Szigeti Béla nagyenyedi bankigazgató a kiskereskedők hitelproblémájáról tart előadást, amelynek keretében

indítvány fog elhangzani a detail

Boris bolgár király házassága után Ferdinánd exkirálynak megengedik a Bulgáriába való visszatérést

— Páris, október 13. A Matidin szófiai távirata szerint hivatalos bolgár körök közölték a nyilvánossággal, hogy Boris bolgár király és Giovanna olasz hercegnő esküvéje október 25-én lesz Rómában. A királyi pár az esküvő után még néhány napot Olaszországban tölt s aztán hajóuton térnek vissza Bulgáriába. Szófiában már megkezdették a fogadtatási ünnepségek előkészítését.

A Havas távirati iroda jelenti a bolgár fővárosból, hogy a bolgár kormány meg fogja engedni Boris bolgár király házasságkötése után Ferdinánd volt bolgár királynak a visszatérését Bulgáriába. A volt uralkodó hír szerint Bul-

és kiskereskedők hitelszövetkezetének megalakítására.

Ugyancsak egyik főproblémája lesz a kiskereskedelemnek az italmérségi jog körül tapasztalható rengeteg anomália, amelyet Engel Gyula, az aradi fűszerkereskedők szindikátusának elnöke fog ismertetni. A tisztességtelen versenyről Endre Károly, a temesvári kereskedők egyesületének főtitkára, a munkaszüneti törvény revíziójáról pedig Czitter Lajos nagyváradi kereskedő tartanak előadást praktikus javaslatok előterjesztése mellett. A napirend utolsó pontja

a kereskedők országos nyugdíjintézetének megalakítása,

amelynek előadója dr. Váradi Ödön ügyvéd, aki már kidolgozott tervvel lép a közgyűlés elé.

gária egy csendes helgén teljes visszavonultságban kívánja tölteni élete hátralevő napjait.

— VALTOZÉKONY IDŐ VÁRHATÓ. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változókéony időjárás várható, megkülönböztetve nyugati szelekkel, átmeneti hőmérsékletcsökkenéssel és egyelőre még sok helyütt esővel. Később az eső zűnése várható. A hőmérséklet ma délben Budapestben 14 fok Celsius.

— HUSZ SZÁZALEKKAL ESTEK A SELYEMÁRAK. Londonból jelentik: A ritish United Press tokiói jelentése szerint Japánban izgalmat váltott ki a selyemárának a világpiacokon bekövetkezett 20 százalékos esése.

SPORT

KOLOZSVAR. Románia—KMSC 7:2 (2:1). Bíró Grosz. Góllövők: Muresan (2), Sepi (3), Chifor és Cipeigan, illetve Dézsi és Bindász. Az első féldő általában mezőnyjáték jegyében telik el, de már ekkor is érezhető volt a Románia tudásbeli fölénye, amit azonban a KMSC lelkesedéssel igyekezett pótolni. A második féldőben a KMSC teljesen elkészült erejével, úgy hogy nem tudott ellentálni a Sepi által kitűnően irányított Románia támadó sorának s végül is kénytelen volt a nagyobb tudású Románianak megadni magát.

KAC—Haggibor 2:0 (1:0). Bíró Mili. Góllövők: Poklossy és Horváth. Nivótlan és csapkodó játék, inkább Haggibor fölényrel, amit azonban a gólszomban szenvedő Haggibor esatárok nem tudtak kihasználni. A vereség tulajdonképpen okozója az abszolút gyengén működő Haggibor kapus, aki két könnyen védhető labdát elnézett és ezzel megpecsételte a csapat sorsát. E mérkőzés eredményeképpen a Haggibor utolsó helyezette lesz a bajnoki tábellának, miután egyetlen hátralevő mérkőzése az Univeritatea csapata ellen lesz minden győzelmi kilátás nélkül.

Bulgária—Románia 5:3 (2:2). A tartalékokkal és protekciós játékosokkal agyonspékelt román válogatott váratlan vereséget szenvedett a nagy lelkesedéssel küzdő bolgár válogatottól. Különösen Lăpusneanu kapus gyenge védeése volt kirívó, aki elsősorban oka ennek a súlyos vereségnek. A mérkőzést 15 ezer főnyi közönség nézte végig. A román csapat a következő összeállításban szerepelt: Lăpusneanu, Burger—Madarász, Hrehus—Steinbach—Borbály, Kovács—Ciolac—Wetzer—Dobay—Barbu.

ingyen

olvashatja Ön a magyar, román, német, francia, angol írók világhírű munkáit eredetiben, vagy kitűnő fordításokban, ha az Uj Kelet előfizetője. — Iratkozzon be még ma a

30.000 csereköttel rendelkező

DANTE

kölcsönkönyvtárba

ahol mint ezen lap előfizetője csapdát HAVI 40 lejt kell fizetnie, mely összegért korlátlan cserelési jogot élvezhet műveit és újdonságait. — Aki nem előfizetője ennek a lapnak, az havi 60 lejtét olvashat a fenti feltételekkel. — Vidékre naponta postacsomag szétküldés cserékönyvekkel (kielogramonként 4 lejtért). Ismertető ingyen. Komplet katalógus az összes könyvekről (5 nyelven) 25 lejt.

Dante kölcsönkönyvtár

CLUJ, Str. Jorga (volt Jókai ucca) 5

saját

London, október 13. A közeli Palesztina-progrés alapján. A az alkalomból települést és a cikket írt a pálcikkiró minden milyen motívum modern zsidó dők elsősorban ezer esztendeje ni abba az orvállásuk, történelmi alapján mindiaték. De ettől e hásszu éveit ut akarnak, olyat részében még a sem tudtak m Palesztina-marsüket a lehető amit néhány é nirek véghezv érdemi a legu

A cikkiró ez ionizatórikus nyét az utols Avivot, annak héberül beszél nek egészen sa ső megjelenés k, dolgos, ju letes idealizmu mezőgazdasági segügyi intéz kolákat és az hogy ez a zsid

„A zsidók l áldozatok és nehézséget leg diadalt arattal ir a Times és a mozlim lakó nősen a földke rinte a kultur radott és prim tató, de tehets limek a zsidók nézik. Csodáll terméktelen f ságos paradiu mozlim, aki mint városi k telen ott talál és azt hiszi, h fosztani eddig telmebb és azonban belá zsidók nemcs kik, hanem az ráját emelik, szonyok közé kevesen vana a mohamedán tanak, hogy a zisztencaijukb badásajuktól, gúktól”.

Igaz, a zsidó at szolgálja v népek, most A két nép k és kevés tört való megbara nai kormány földi brit köz szálya nem szág sajtóján mint a mozli hozzájárul a zsidók nem ti ság előtt, hog val. Azt mond föld nélkül. A gyobb gyanak hihetetlen elő vele, hogy a c javította, hog ségeket terem nek boldog ré lim a zsidó el törésének nézi nap újabb ve Megérti, hogy Zsidó Nemzet földek soha az ő birtokul arab nemzeti tinában, ez a

„A zsidók valóban diadalt arattak saját otthonukban“ — írja a londoni Times a palesztinai zsidó kolonizációról

Az angol kormány néhány nap múlva közlésezi újabb Palesztina-politikáját

London, október 13. Az angol kormány a közeli napokban teszi közzé új Palesztina-programját a Simpson jelentés alapján. A vezető angol lapok ebből az alkalomból méltányolják a zsidó települést és a Times figyelemreméltó cikket írt a palesztinai viszonyokról. A cikket mindenekelőtt elmondja, hogy milyen motívumok vezettek Palesztina modern zsidó kolonizációjához. A zsidók elsősorban a széjjelszóródottság két-ezer esztendeje után vissza akarnak térni abba az országba, amelyet a zsidók vallásuk, történelmük és tradíciójuk alapján mindig is otthonuknak tekintettek. De ettől eltekintve a zsidók a méltánytalanság, a lebeszülés és üldözés hosszú évei után békét és biztonságot akarnak, olyat, amelyet a világ többi részében még a legjobb viszonyok között sem tudtak megtalálni. A háború és a Palesztina-mandátum ezeket a törekvéseket a lehetőség birodalmába hozta és amit néhány év alatt ezek a zsidó pionírok véghezvittek Palesztinában, megérdemli a legnagyobb elismerést.

A zsidóság diadalutja

A cikkirő ezután ismerteti a zsidó kolonizátorikus és kulturális teljesítményt az utolsó tíz évben. Leírja Tel-Avivot, annak fejlődését és jellemzi a heberül beszélő fiatal generációt, amelynek egészen sajátos kulturája van, külön megjelenésében végtelenül szimpatikus, dolgos, józan és telítve van lendületes idealizmussal. Ismerteti továbbá a mezőgazdasági kolonizációt, a közegészségügyi intézmények fejlődését, az iskolákat és az egész munkáról azt írja, hogy ez a zsidóság egyik diadalutja.

„A zsidók lelkesedése, a nagy pénz-áldozatok és az egyéni munka minden nehézséget legyőzött. A zsidók valóban diadalt arattak saját otthonukban“. Így ír a Times és a cikk folytatásában kitér a mozlim lakosság magatartására, különösen a földkérdés komplexumára. Szerinte a kultúra tekintetében visszamaradt és primitív gazdasági életet folytató, de tehetséges és szimpatikus mozlimok a zsidók telepedését irigységgel nézik. Csodálkoznak a zsidókon, akik a terméketlen földből némely helyen valószínű paradicsomot varázsoltak elő. A mozlim, aki megszokta, hogy a zsidót mint városi kiskereskedőt ismerje, hirtelen ott találja őt a mezőgazdaságban és azt hiszi, hogy a zsidó meg fogja őt fosztani eddigi egzisztenciájától. Az értelmesebb és okosabb mozlim elemek azonban belátják lassanként, hogy a zsidók nemcsak hogy nem ártnak nekik, hanem azzal, hogy az ország kulturáját emelik, őt magát is tisztelhető viszonyok közé hozzák. Fájdalom azonban kevesen vannak, akik ezt meglátják és a mohamedán tömegek ma is attól tartanak, hogy a zsidók kitarják őket egzisztenciájukból, megfosztják őket szabadságuktól, vallásuktól és népiességüktől.“

A cionizmus óriási előretörése

Igaz, a zsidó, miután hosszú éveken át szolgálja volt a diadalmas mozlim népek, most urává lett az országának. A két nép közötti szakadék kimélyült és kevés történt a két nép egymással való megbarátkoztatására. A palesztinai kormány — mint általában a külföldi brit közigazgatások — ebbe a viszállyba nem akar beavatkozni. Az ország sajtójának nagy része, úgy a zsidó, mint a mozlim, bizonyos tekintetben hozzájárul a helyzet kiélesítéséhez. A zsidók nem titkolják a nagy nyilvánosság előtt, hogy mi a céljuk Palesztinával. Azt mondják, nincs nemzeti otthon föld nélkül. A mozlimek tehát egyre nagyobb gyanakvással néznek a cionizmus hihetetlen előretörésére. Nem törődnek vele, hogy a cionizmus az országot megjavította, hogy nem sejtett életlehetőségeket teremtett Palesztinában, amelynek boldog részesei az arabok is. A mozlim a zsidó előretörést az ellenség előretörésének nézi és azt hiszi, hogy minden nap újabb veszedelmeket rejt magában. Megérti, hogy az általa eladott és a Zsidó Nemzeti Alap által megvásárolt földek soha nem fognak visszakerülni az ő birtokukba. Az arab szintén egy arab nemzeti otthonról álmodott Palesztinában, ez az álom pedig most szerte-

foszlott. Nincs is lehetősége, hogy meghallgassák, hiszen nincs irodalma, amellyel szellemi fölényét igazolhatná, nincs rendes propagandája, amelyet eloszthatna. Nincsenek barátai és nincsen pénze. Az arab tehát el van vesztve és el van felejtve...
Közeledést!

A Times cikke így végződik:

„Rövidesen a Palesztina-kormány elé fog kerülni a brit kormányzati programja. Ez a program alapvető irányvonalakat tartalmaz Palesztina földbérletére és földelosztására vonatkozólag. Mindaddig, amíg ezt a jelentést részletében nem publikálják, valószínűleg az országban a békét mi sem fogja zavarni. Am, ha a mandatárius hatalom és a Palesztina-kormány nem lesz előékeny és nem lesz tekintettel arra, hogy olyan irányvonalakat adjon, amelyek elfogadhatók úgy zsidó mint

mozlim részről, akkor Palesztina alapjaiban fog megrendülni. Ezidőszent nincsenek jelek a közeledésre és nincs is komoly igyekezet arra, hogy közeledés jöjjön létre“.

Erre a cikkre ugyancsak a Timesben jelent meg válaszképpen Flinders Petrie hírneves történetudós és egyiptológus közlése. Flinders Petrie sokáig élt Palesztinában, ahol egy régiségeket kutató expedíciót vezetett. A tudós válasza így hangzik:

Brit és zsidó őrzőkatokat!

„A Times Palesztina-cikke szimpatikus módon kezeli a két párt magatartását, de pesszimistikus hangon végzi. Ez a pesszimizmus talán jogosult a jeruzsálemi egészségtelen politikai feszült ségre. Nem jogosult azonban az ország többi részére. Az arab különösen a tengerparti síkságokon jó barátságban él a zsidóval és értékelni tudja a zsidó

munka kincseit és hasznát. A délvideki steppeken az arabok tudatlanságuk miatt és főleg azért, mert nem láttak jövedelmüket maguk előtt, nagyon visszamaradtak. A földművelést folytató beduin becsületos, türelmes és dolgos.

Négy évig éltem közöttük és soha egyetlen alkalommal sem volt okom panaszkodni rájuk. Ezek számára szinte életszükséglet, hogy példaadó munkát lássanak a gazdasági életben. A zsidók nagyon jól dolgoznak, a talajt kitünően művelik és ez a példa előnyösen befolyásolja őket fejlődésükben. Azzal, hogy a zsidók ezen a területen az arabokat foglalkoztatják és kiművelik, lehetővé válik az ott lakó zsidók és arabok számára egészen új területek megművelése. Véleményem szerint a kormány jól tenné, ha minél több zsidó farmert helyezne el az ország különböző részein, hogy ezek példaadással dolgozzanak együtt a lakossággal. Vezetésük mellett az arabok következő generációja már jórésztben jómódu paraszttá válhatnak. A közbiztonságot pedig nem a zsidóknak bizonyos kolóniákra való koncentrációjával lehet elérni, hanem inkább azzal, hogy állandóan brit és zsidó őrzőkatokat küldjenek széjjel. Ilyen esetben nem gyülekezhetnek száz, vagy ezerszámra fegyveres arabok, mint ahogy ez tavaly nyáron történt. Az ilyen támadásokat a jövőben lehetetlené kell tenni“.

II. Károly király elé akar menni Zwibel Naftali hetvenhárom éves nagyváradi zsidó,

aki a plewnai csatában enni adott I. Károly román királynak

Oradea—Nagyvárad, október 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szürke, hosszú lüszterkabátot visel és ősz szakállal övezett arcából fáradt szemek talán kissé törődötten nézik a világot: egy titkolózó öreg zsidó ember portréja ez, akinek életében rendkívül érdekes események történtek. Zwibel Naftali nagyváradi öreg zsidó emberrel hozott össze a véletlen, aki néhány év óta lakik Nagyváradon és 73 esztendővel a vállán, szerényen, szükösen és munkaképtelenül éldegél. Tarcájából gondosan összehajtogatott sürgönyt vesz elő, nem is egyet, hanem kettőt. A királyi kabinetiroda küldi a színajai Peles kastélyból. A sürgönyt ez év augusztus havában adták fel Szinájában, pár nappal azután, hogy II. Károly elfoglalta Nagy-Románia trónját. Zwibel Naftali trónrajóttekor üdvözlő táviratot intézett a királyhoz és erre felel a király kabinetirodája. A második sürgöny már rejtélyesebb szöveget tartalmaz. Az udvari marsall azt közli, hogy a kért audienciát csak úgy tudja kieszközölni, ha előbb kérvényben közli az okot, amiért a király színe elé akar járulni magánkihallgatásra. És Zwibel bácsi sokatmondó mosollyal kezdi el élettörténetének elmondását.

Zwibel bácsi a román-török függetlenségi háborúban

Orosz-Lengyelországban ringott Zwibel bácsi bölesője 73 évvel ezelőtt. Husz éves korában mint standbeli orosz katonát éri az 1877-es orosz-török háború, amelyben Románia, mint Oroszország szövetségese, küzdött a török kjarom alól való felszabadulásért. Zwibel bácsi, aki egy orosz katonai magazin vezetője volt, sok-sok ezer román katonát öltöztetett be az orosz hadsereg vadonatúj felszerelésével és huzott a lábukra jó, erős orosz bakancsokat. Hogy hány embert tett boldoggá, — mondja — azt csak a királynak fogja elmesélni az audiencián.
— Ugy volt az, — folytatta Zwibel bácsi — hogy általános előrenyomulások után Levnához kerültünk. Ostromoltuk a várost, amelyet Osmán pasa halálmegvető bátorsággal védett.
— Elemliszter kevés volt, de én, mint maroktányos, el voltam látva minden

jóval. Egyszerre egy magasrangú társasághoz hívtak. Levétetik a hátamon lévő tornisztert, mely tele volt kitünő élelmiszerekkel.

Jóízűen falatoztak, majd megkérdezték, hogy tudom-e, kinek adtam enni?
— Hogyne tudnám, — válaszoltam — I. Károly királynak meg Gurka orosz hadvezérének.

Megkérdezik, mivel jutalmazzanak? Ugy mondom semmivel. Később szemem előtt játszódott le Plewna bevétel, mely véres és borzalmas volt. A hős Osmán pasát szemem előtt vitték hadifogságba.

Groedel báró szolgálatában

A háború után Iasiban telepszik le Zwibel. Tud arról, hogy Románia az összes zsidóknak polgárjogot ad, akik ebben a háborúban résztvettek. Tudja azt is, hogy aki megkapja (összesen 800-an kapták meg), azok anyagilag is jó helyzetbe jutnak. De ő könnyelmű fiatalember volt, aki két karjában bizott és nem kérte az állampolgárok közé leendő felvételét. Később meg is bánta nagyon.

Azután évtizedek teltek, Groedel báró máramarosmegyei erdeiben dolgozott hosszú ideig. Az öreg báró zsidó nevén szólította és mikor néhány évvel ezelőtt hozzáfordult segítségért, ötezer lejt is küldött neki. Majd egyszer a kolozsvári Főtéren látta meg őt Groedel s anélkül, hogy kérte volna, tizezer lejt nyomott a kezébe.

Mit akar Zwibel bácsi a királynál

És most Zwibel bácsi el akar menni II. Károly királyhoz, hogy élő szóval elmondja neki, miként adott ő enni királyi nagybátyjának, I. Károly királynak 53 évvel ezelőtt. Megdönthetetlen bizonyítékokkal akar Zwibel bácsi a király elé menni, hogy még kétség se merülhessen fel állításainak valósága felől. És miért?

Mert Zwibel bácsi 73 esztendőn keresztül lelt munkáselet után végigszenvedi a nyomor iskoláját

és sorsa olyan szerencsétlenségekkel keresztezte az aggkor csendes boldogságra vagyó napjait, hogy oda kénytelen menni segélyért, ahol azelőtt ő is adott.

Egyik fia, aki kenyeret keresett, néhány évvel ezelőtt tragikus körülmények között meghalt. Azóta az öregember támasz nélküli tengeti életét Nagyváradon. A régi harcekkért, hősies küzdelmekért most kéri a jutalmat. Husz éves fővel nem gondolt a jövőre, mert bizott magában. De most már öreg, törődött és fáradt. Kis nyugalomra volna szüksége, hogy hátralévő éveit anyagilag gondtalanul élje le. Zwibel bácsi határtalanul bizik abban, hogy majd csak a király elé engedik, aki jó és igazságos.

En is biztatom az öreget. Megnyugtatom, hogy a király valóban jó és igazságos. És Zwibel bácsi szenvedésekkel telt étellel háta mögött, emelt fővel léphet a király elé.
Leitner Zoltán

Osztrák osztálysorsjáték!!

84.000 Sorsjegy. 42.000 Nyeremény.

A sorsjegyek fele nyer.

Egy sorsjeggyel nyerhet:

800.000 Schillinget

Lei 20.000.000

Prémia és nyeremények:

S 500.000 = Lei 12.500.000.

S 300.000 = Lei 7.500.000.

S 100.000 = Lei 2.500.000.

S 80.000 = Lei 2.000.000.

és sok ezer más nyeremény

S. 14,406.000 — Lei 335,160.000

összértékben.

I osztály huzása november 18-20

Minden rendelést azonnal végrehajtunk és nyereményeket azonnal minden levonás nélkül készpénzben kifizetünk. Fizetés a sorsjegy vétele után.

Sorsjeggyárak:

1/2 S. 6 = Lei 150. 1/4 S. 12 = Lei 300.

1/2 S. 24 = Lei 600. 1/4 S. 48 = Lei 1200. enhusive Porto.

S. Fischer Wien

IX Wahrminger Str. 41

Művészi

perzsaszőnyeg

szővött gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szővőkellékek legelőnyösebb beszerzési forrása

SCHULHOF EMILNÉ

Oradea, Str. Ea, Ciorogaru (Uri-u.) 14

Bukarestben

a közismert hosszú évek óta fennálló Grossman-féle kóser

étterem átköltözködött a Str. Ilfov 4 szám alá (Casa de depunere háta

mögé, volt Restaurant Cluj) gyönyörű termeivel, kertjével rendelkező helyisé-

geibe Kéri régi nagyrabecsi vendégeinek továbbra is szíves látogatását.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jánbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Cikkek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A Tóra örömapjai

*

Most mult egy éve, hogy e sorok írója Padovában járt. Régi zsidó hagyományai vannak e városnak. Már a diaspóra előtt laktak itt zsidók, később a Rómába hurcolt héber utódjai települtek le a Po síkság e szép városába és jöttek azután a tizenhatodik században a spanyol „gérus” zsidói.

A hagyományok azonban elhalkultak. A múlt század fölvilágosodása Padovában csakugy, mint az egész országban és a szejfard zsidóság minden más telepén — Franciaországban és a Balkánon — sokat pusztított a zsidó faj e nemes részében. Sokat, de korántsem annyit, hogy a zsidók mellőznék ünnepnapokon a templomot, amelyhez fogható izlésben és hangulatos szépségben kevés van a világon. Szimchat Tóra estjén a templom zsufolásig megtelt a legjobb közönséggel: egyetemi tanárok, zsidó publicisták, művészek jöttek és meghítt boldogan énekeltek kórusban a zsolttárokat és a liturgia sok megejtően szép szövegét.

— Mi az oka, — kérdeztem istentisztelet után a rabbitól — miért van az, hogy a padovai zsidók ezen a napon majdnem teljes számban jöttek a templomba?

— Azért, mert ennek a népnek van az ünnepek közül a legtöbb poezise. És tudnia kell, hogy Luzatto, a mi gáonunk azzal küzdött a múlt század romboló eszméi ellen, hogy kihangsúlyozta a zsidó vallás poezisét.

— Szóval nem tudományt akarta kibekíteni a vallásal!

— A mai korban meddő igyekezet lett volna ez. A vallás eszméi szépségét és erkölcsi fensőbbiségét följárni — ez egyetlen mód visszatarítani a valláshoz a híveket.

És a padovai rabbi egy midrással is rávilágított a kérdésre. Így: „A nyolcadik napon pedig, mondja az Irás, ünnepeljétek”. Hasonlatos az eset a királyhoz, aki néhány magához kérette vendégségbe a fiát és amikor eljött a bucsuzkodás ideje, így szólt hozzájuk: Gyermekeim, arra kérlek benneteket, maradjatok még egy napig, olyan nehezemre esik bucsuzni tőletek.

A király és gyermekei. Isten és Izrael. Ünnepeinket e viszonyoknak a szelleme teszi széppé, poetikussá, erkölcsössé. Ezért örvendünk és ünnepelünk.

(sz. i.)

— A konferenciái delegátusválasztások kerületi beosztása. Néhány nappal ezelőtt küldötte szét az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodája az egyes helyi csoportoknak a konferenciái delegátusválasztások kerületi beosztását valamint az egyes helységeiben választandó delegátusok számát. Eszerint a megválogtató sékelek alapján az egyes városokban választandó delegátusok száma a következőképpen alakul. Zárójelben közöljük azokat a nagyobb községeket, amelyek az illető választási körlethez tartoznak: Szatmár 3 delegátus, Nébánya 2, Nagykároly 1, Nagysomkut (Szinérváralja) 1, Máramarossziget (Ruskova, Alsóvisó) 6, Segesvár (Erzsébetváros) 1, Medgyes (Nagyselyk) 1, Dicsőszentmárton 1, Nagyvárád (Tenke) 10, Nagyszalonta 2, Cécse 1, Ermihályfalva (Dioszeg) 1, Telegd 1, Szilágy-lágysonlyó, (Tasnád, Kraszna) 2, Zsibó 1, Zilah (Szurdok) 1, Brassó (Fogarás) 3, Lugos 6, Resica 2, Karánsebes (Orsova) 1, Déva 5, Hátszeg 5, Petrozsény 3, Szászváros (Vulkán) 1, Brád (Maros-ilye, Vajdahunyad) 1, Temesvár 12, Lipa (Buziás, Nagyszentmiklós) 1, Arad 2, Borosjenő (Gurahont) 3, Kisjenő (Gyórok) 3, Zau (Aranyosgyéres) 1, Beszterce (Naszód, Nagyliv) 5, Dés 10, Bethlen (Kápolnokmonostor, Nagyilonda) 1, Gyergyószentmiklós 1, Csikszenterada (Bélbor, Ditró) 2, Marosvásárhely 5, Szászrégen 1, Toplica 2, Székelyudvarhely (Parajd) 2, Gyulafehérvár 3, Marosújvár (Tövis) 1, Kolozsvár 16, Bánffyújvár (Apahida, Kiskalota) 3. Összesen tehát 138 delegátus jogosult résztvenni az ideai cionista konferencián.

Az őszi- és télidivat LEGSZEBB ANYAGAI

exclusiv választékban MEGÉRKEZTEK!!!

A legújabb szövésű original angol és francia anyagok kabátokra, kosztümökre és ruhákra az összes divatszínekben. — Sima és mintás angol bársonyok kabáttra, ruhákra és pongyolákra — Szolid anyagok. Szolid árak

GRUNWALD ES STEINER

Női divatkülföldlegességek áruháza — Cluj, Piata Unirii 12

— Lapunk legközelebbi száma a közbeeső zsidó ünnepek miatt csütörtökön a rendes időben jelennek meg.

— Ha fáradt és izgatott, ha álmatlanságban és örökös félelemérzetben szenved, ha hasgöres, szívtájás, mellnyomás és fuldoklasi rohamok kínozzák, akkor igyék reggel éhgyomorral 1—2 pohár ter mézetes Ferenc József keserűvizet, mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait és elhárítja a vértululást. Az emésztőszervek gyógyításának több orvostanára ismeri, hogy olyan tüneteknél, mely a tápasatona tartalmának önmérgezéséből származnak, a Ferenc József viz kitűnően beválik. A Ferenc József keserűviz kapható gyógyszerüzletekben, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Megalakult a Balkán újságíróinak szövetsége. Athénből jelentik: A Balkán-államok újságírói, akik résztvettek az athéni Balkán-konferencián, megalakították a Balkán-államok újságíróinak a szövetségét. A szövetség az első alakuló közgyűlést két hónapon belül Konstantinápolyban fogja megtartani, amely alkalommal a szövetség alapszabályait is ki fogják dolgozni.

— A VEGZETES 13. Berlinből jelentik: A „D 1930” repülőgép tragédiája alkalmából újból felül a tizenháromas számhoz fűződő babona. 1930 számjegyeinek összege tizenhárom. Eredetileg az 1930-as rendszámot a „Do X” nevű repülőgépre kellett volna kapni, azonban ennek a repülőgépre a parancsnok a vonatkozó egy olyan készülékre felszállni, amelynek megjelölésében a tizenháromas szám előfordul. A „Do X” ennél fogva 1929-es rendszámot kapta és 1930-as szám a Berlin—bécsi repülőgépre jutott, amely Drezdánál le is zuhant. Ha arra gondolunk, hogy ez az esztendő, amiből még tizenegy leélni való hetünk van hátra, szintén 1930-as, tehát a számjegyeinek összege 13 és ha számbavesszük a jelenlegi gazdasági helyzetet, meg lehet állapítani, hogy a tizenháromas szám tényleg nem tulságosan szerencsés.

— Athénben megnyitották a Balkán népművészeti kiállítását. Athénből jelentik: Tegnap délelőtt Athénben megnyitották a Balkán-államok népművészeti kiállítását. A kiállításon Jugoszlávia, Románia és Görögország vesznek csak részt. A jugoszláv pavillon megnyitása alkalmával jelen volt az egész athéni jugoszláv követség, valamint az Athénben élő jugoszláv kolónia is. A kiállítás megtekintette Venizelosz görög miniszterelnök is, valamint Walters népszövetségi kiküldött.

— Tettert betörő. A kolozsvári rendőrség ma délelőtt munka közben érte Lázár Mihályt, a többszörösen körözött betörőt, amint egy csákánnyal a kezében a tyukpicaon próbált apró lopásokat elkövetni. Letartóztatásakor Lázár hangsúlyozta, hogy habár elkövetett apró csepp bűnöket, ne vegyék tekintetbe a csákányt, amely jelen esetben úgy sem lehet corpus delicti. Azt csak egy bizonyos Biri néni akarta hazaszállítani. A rendőrség Lázárt őrizetbe vette.

— Elitelték a kleptomániás katonát. A kolozsvári hadbírósg előtt Pop Teodor káplár állott ma vádlottként, aki a vádirat szerint ellopta őrmesterének a nadrágját, egyik katonatársának ruháját, az ezredesétől egy köteg rómikartyát tulajdonított el, azonkívül különböző katonai iratokról lelopta az okmánybélyegeket és értékesítette. A káplár védője, Popescu Iláriu ügyvéd, orvosi bizonyítványokat mutatott fel, amelyekkel azt igyekezett bizonyítani, hogy védené beteges hajlamainak engedett, amikor a tárgyakat eltulajdonította. A hadbírósg 30 napi elzárásra ítélte Pop Teodort.

— 4760 szó egy levelezőlapon. Berlinből jelentik: A levelezőlap kihasználásában a világrekordot eddig a németek tartották. A rekordteremtő német 3587 szót írt egy közönséges postai levelezőlapra. Ezt a rekordot most egy spanyol ember megdöntötte, aki 4760 szót a Don Quijote regény első három fejezetét írta rá egy képeslapra. Az ilyen rekordnak örülnek a szemorvosok és a szemüvegyárok.

— December 19-re halasztották a kolozsvári ifjúságmozgalmak tárgyalását. A kommunista ifjúságmozgalmak és a kolozsvári rendőrség közei között a házsongárdi temetőben történt emlékeztető üzenet törvényszéki tárgyalását október 13-ra tüzte ki a kolozsvári törvényszék harmadik tanácsa. A tárgyaláson a mintegy negyven vádlott többsége nem jelent meg és ezen az alapon dr. Muica Juon és dr. Giurgiu János védegyűvek a tárgyalás elhalasztását kérték. Beszédekben hangsúlyozták, hogy többen vannak a vádlottak közül, akik nem vették kézhez a tárgyalásra szóló idézést. A törvényszék helyt adott a védők kérésének és az új tárgyalás időpontját december 19-ben állapították meg. Ugyanakkor elrendelte a törvényszék, hogy a meg nem jelent vádlottaknak az idézést kézbesítsék.

— Fleisher Lipót temesvári tanárt palesztinai katedrara hívták meg. Fleischer Lipót, a temesvári Zsidó Liceum tanára — lapunk munkatársa — hivatalos meghívást kapott dr. Jakob Bernmanntól, a palesztinai Mierchak-iskolák felügyelőbizottságának elnökétől, egy Jeruzsálemben ellogalando tanári állásra. Fleischer, néhány évvel ezelőtt kiadott nagy, héber művevel szerzett magának a zsidó tudományvilágban jó hírnevet, továbbá külföldi, — leginkább jeruzsálemi héber folyóiratokban állandóan megjelenő tanulmányaival, amelyekben főképp Abraham Ibn Ezzrának életrajzával és bibliográfiájával foglalkozik behatóan. Ugy tudjuk, hogy Fleischer a kitüntető meghívást nem utasította vissza, de a folyó tanévben már nem veszi igénybe.

— Két hónapja nem kaptak fizetést a kolozsvári járás falusi tanítóit. Ma délelőtt a kolozsvári központi járás tanítói tanfelügyelő vezetése mellett megjelentek dr. Moldovan Valér tartományi igazgatónál és elpanaszolták, hogy már második hónapja nem kaptak fizetést. A szeptemberi fizetésüket még szeptember 17-én utalták ki, de amikor fel akarták venni, a pénzügyigazgatóságnál azzal utasították el őket, hogy a tanítói fizetésekre szolgáló számlán nincs pénz. Ezzel szemben a panaszosok állítása szerint a városi tanitók már az októberi fizetésüket is felvették, holott ugyanarra a számlára tartoznak. Moldovan miniszter a tanitók sérelmét azonnal táviratilag közölte a pénzügyminisztériummal és kérte, hogy sürgősen intézkedjék az elmaradt kéthónapi fizetés folyósításáról.

— Megalakult Lupényben a Brith Trumpeldor. A lupényi zsidó ifjúság október 6-án alakította meg a Brith Trumpeldor ottani csoportját. Az alakuló közgyűlésen dr. Abraham Józsefné, a Brith Trumpeldor országos parancsnoka képviselte a szervezetet. Friedmann Jenő ros rison nyitotta meg a gyűlést, majd Engelstein Dezső KKL biztos az ország-építő alap nevében üdvözölte a megjelenteket. Wiesel Jakab lelkes beszédben ismertette az alakulat célját, majd dr. Abraham Józsefné tartalmas, magas szárnyalású beszédben üdvözölte az új alakulatot és ismertette annak célját az általános cionista mozgalomban. A csoport főparancsnokának Roth Andort, parancsnoknak Friedmann Jenőt és parancsnokhelyettesnek Jakabovits Samut választották meg. Roth Andor lelkes beszéddel és a Hatikva eléneklésével ért véget a lupényi Brith Trumpeldor első gyűlése.

FODOR LÁSZLÓ:

Önagysága álmodik

Bemutató a kolozsvári Magyar Színházban

Ez a határozottan stílusos, mindvégig érdekesen telítettt játék egy, a freudi pszichoanalízis köréből vett eset ügyes feldolgozása. A szerző, aki ezzel az ötlettel iskolát nyitott és színpadképessé tette az erotika televényén virágzó „tudalattit”, olyan rutinos színpadművészek biznyult, hogy joggal pályázhat Molnár Ferenc örökére.

Aki olyan finom dialógusokkal, annyi ötletességgel tud lépíteni egy színdarabot, amelynek végeredményben kevés köze van az irodalomhoz, az megérdemli az elismerést még akkor is, ha világnézeti és egyéb szempontokból rengeteg kifogást lenetne emelni darabja ellen.

Mindenesetre jellemző a mai pesti irodalmi viszonyokra, hogy ha egy szerző már el is szánja magát arra, hogy emberi igazságokat pendítsen meg, hogy modern problémákhoz nyuljon, ugy ezt olyan finishele és olyan „tapintatosan” kell tennie, hogy az üralkodó erkölcs esorbát ne szenvedjen.

Fodor darabjának értékét, drámai és színpadi kiértékését már az a tény is bizonyítja, hogy három figura mozgatásával olyan izsültséget tud teremteni a színpadon, mintha valami tényleges konfliktust akarna tragikus végkiértékés felé vinni. Holott a játék magva nem több egy aperszünel, egy lapnál valamelyik freudista orvos teljegyzési naplójában. Hogy a drámai és realis valószínűség az egész darab folyamán valószínűtlenné válik, az ezuttal inkább az író kvalitásait dicséri, mert hiszen ennek ellenére illuziót, legalábbis egy belső élmény illuzióját tudja nyújtani a színes, érdekes képeken keresztül.

Az előadás ezuttal, legalább rendezés tekintetében, stílusos és illuziókat nyújtó volt. Az első és második felvonás szintjai és a képeket kitöltő világítási effektusok, legalább a nem túlkövetelő izléseket és igényeket kielégítették.

Kaszab Anna nagyon elegáns, nagyon asszonyi, helyesebben polgáraszonyi volt; szépsége, szökése, egész exteriörje predestinálta erre a szerepre. Tóth Elek, aki pedig mindig kiváló szokott lenni, ebben a darabban mintha kissé túlméretezte volna feladatait, különösen beszédmodorában. Földényi László a harmadik felvonásban tudott csak modorosságától megszabadulni, míg az első két képből meglehetősen nélkülözött azt a stílust és közvetlenséget, melyet ez a szerep megkívánna.

Fodor László darabját megelőzőleg Szentimrei Jenő, székely és kolozsvári író egyfelvonásosát, a „Siratóban” címmel mutatta be a színház drámai és operettszínészeinek legjava. A témát, amelyet a szerző feldolgozott, egy más változatban már láttuk a kolozsvári színpadon, nevezetesen az Andrássy uti színház tagjaitól „Testamentom” címen.

Ennek ellenére Szentimrei egyéni izt tudott adni egyfelvonásosának azzal, hogy figuráit kalotaszegi milióbe állította, kalotaszegi dialógusban szólaltatta meg. S ha a paraszti alakoknak, melyek az egyfelvonásos keretében felvultak, sorsukat, jellemüket illetőleg nem is volt számunkra mondanivalójuk — azt el kell ismerni, hogy fordulatosan beszéltek, énekeltek és mozgottak a színpadon. Ez már maga is eredmény egy lírikustól, aki ezideig inkább kozmikus problémák felé fordult s aki nehezen tud megszabadulni attól a kényszertől, hogy a külső világ figuráiban is önmagát lássa. Ez az oka annak, hogy a „Siratóban” inkább folklorisztikus gadságával és kétségtelenül jól meglátott színeivel, mint drámai, illetőleg vigjátéki erőnyeivel hatott. A szerzőt barátai többször lámpák elé szólították, a szereplőket pedig hangosan megtapsolták. (s. l.)

Ügyvédi határidő-napló 1931

eljes angolvázon kötésben, azonnal rendelve 400, később 480 lei

Vidékre utánnomással küldi **Lepage, Cluj**

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Te
A
K
Me

A világ gabanabessza ha akár a lati közzgazdóválság eny sorban a g tem és fog vélik meg amely egys vet. A kö államok ma kénytelenek a több orszá kig minden alább is a érték volna lamok a g megtalálni jat, az ter hogy a föl lamok is ez ság megold a középeur de különöse zik a gabo vel. A terv — annyira hogy e hete tertanás f a kérdéssel is dolgozta ameleken a épülne. Eszersint zó szervet egyedül vo esetleg bell rolni és azt utján a fog ponti szerv gabanomban beszerezni. kus helyk könnyen le vább a bes magasabb o olat, amel ségeihez ig tős bevételi adminisztrá zában a be sára, más árpában a tanának. A terv k vita a csel bena. Meg le lémenyek l oszlanak, d több és hat a tervezet e dal mellette mélyen be élet szabad ábból csak először is hatnak be amelek ero másodsor leszhető be szerződésék ia kénytele

SZLÓ:

álmodik

Magyar Szin-

usos, mindvégig
k egy, a freudi
vett eset ügyes
aki ezzel az öt-
szinpadképessé
én virágzó „tu-
szinpadművész-
gal pályázhat

gusokkal, annyi
eni egy szinda-
iményben kevés
z, az megérdem-
kor is, ha világ-
tokból rengeteg
darabja ellen.

a mai pesti iro-
ha egy szerző
arra, hogy em-
tsen meg, hogy
nyuljon, ugy ezt
„tapintatosan“
alkodó erkölcs

ékét, drámai és
r az a tény is
figura mozga-
et tud teremte-
valami tényle-
ragikus végki-
a játék magva

el, egy lapnál
vos lejegyzési
imái és reális
arab folyamán
ezuttal inkább
i mert hiszen
legalábbis egy
dja nyújtani a
keresztül.

alább rendezés
lluziókat nyuj-
odik felvonás
töltő világitási
em tulkövetelő
elégítették.

elegáns, na-
en polgársz-
ökösége, egész
erre a szerep-
mindig kiváló
rabban mintha
eladatait, kü-
Földényi
násban tudott
megszabadulni,
meglehetősen
és közvetlenség-
kivánt volna.

megelőzőleg
és kolozsvári
Siratóban“ ei-
az drámai és
va. A témát,
ozott, egy más
a kolozsvári
Andrássy uti
entom“ eimen.

rei egyéni izt
osának azzal,
i millióbe álli-
sban szólatat-
lakoknak, me-
retében felvo-
iket illetőleg
ondanivalójuk
fordulatosan
zogtak a szín-
eredmény egy
abb kozmikus
aki nehezen
a kényszerből,
ráiban is ön-
nnak, hogy a
risztikus gaz-
ül jól meglá-
i, illetőleg vig
A szerzőt ba-
lé szólították,
osan megtap-

(s. l.)

áridő-
31

pen, azonnal
480 lei

e, Cluj

TELKE:
ELETBEN

SZABÓ JENŐ

Divat-különlegességek nagyáruháza

Telefón 4-79

CLUJ-KOLOZSVÁR

Telefón 4-79

Angol és francia divat-ujdonságok, őszi kosztüm, kabát és ruhaanyagok megérkeztek

Kérem kirakataim megtekintését!

KÖZGAZDASÁG

Megindult a harc Csehszlovákiában a gabonamonopólium körül

A világválság kiinduló pontja a gabonabesz és nagyon természetes, ha akár a teoretikusok, akár gyakorlati közgazdászok, vagy politikusok a válság enyhítéséről beszélnek, első sorban a gabonatermelés, kereskedelem és fogyasztás szabályozásában vélik megtalálni azt a csodaszert, amely egyszerre minden bajnak véget vet. A középeurópai gabonatermelő államok már — sajnos — évek óta kénytelenek ezzel a bolettán keresztül a több országra kiterjedő gabonablockig mindent megpróbáltak, vagy legalább is a legesélyesebb eredményt érték volna el. Hogy az östermelő államok a gabonán keresztül akarják megtalálni az orvoslás egyedüli módját, az természetes, érdekes azonban hogy a főleg ipari konstrukciójú államok is ezen a téren keresik a válság megoldását és Ausztria után most a középeurópai gabonatermelő államok, de különösen Csehszlovákia foglalkozik a gabonamonopólium bevezetésével. A terv — mint már jelentettük — annyira komoly stádiumban van, hogy e héten külön rendkívüli minisztertanács foglalkozott kizárólag ezzel a kérdéssel és legfőbb vonásokban ki is dolgozták azokat az alapelveket, amelyekben a monopólium törvény felépülne.

Eszersint egy központi gabonaszerveztet állítanak fel, amely egyedül volna jogosított külföldön — esetleg belföldön is — gabonát vásárolni és azt a kereskedők és a malmok útján a fogyasztóhoz juttatni. A központi szerv igyekeznék a szükséges gabonamennyiséget minél olcsóbban beszerezni, ami éppen monopolisztikus helyzetnél fogva számára könnyen lehetséges, de nem adná tovább a beszerzési áron, hanem annál magasabb árat számítana, lehetőleg olyat, amely a belföldi termelés költségeihez igazodnék. Így tehát jelentős bevételi többlet állna elő, amit az adminisztrációs kívül elsősorban buzában a belföldi termelés támogatására, másodsorban a rozsban és az árpában a kivitel elősegítésére fordítanának.

A terv körül már megkezdődött a vita a csehszlovák gazdasági körökben. Meg lehet állapítani, hogy a vélemények Prágában nagyon is megoszlanak, de a monopólium ellenzői több és hathatósabb érvet hoznak fel a tervezet ellen, mint az ellenkező oldal mellett. A legfőbb ellenérv olyan mélyen belenyulik a közgazdasági élet szabad fejlődésének elvébe, hogy abból csak bajok származhatnak. Így először is retorziós intézkedések állhatnak be azok az államok részéről, amelyek érdekeit a monopólium sérti, másodsorban a monopólium nehezen illeszthető bele a meglévő nemzetközi szerződésekbe, úgy, hogy Csehszlovákia kénytelen volna az összes nemzet-

közi szerződéseit felmondani és újakat kötni, ami viszont beláthatatlan bonyodalmakra vezetne. Egy másik érv, amely természetesen a legkönnyebben talál nagy táborra: hogy miért kell a gabonatermelőket a fogyasztók, sőt a többi termelők kárára előnybe részesíteni és ha különleges intézkedésekkel védi az állam a gabonatermelők érdekeit és vigyáz arra, hogy a nagy cseh agráriusok a termésnél megtalálják számításiukat, akkor mért nem teszi például ugyanezt a textilárunknál. Mért nem rendel el a textilmonopóliumot is olyan értelemben, hogy mesterségesen megdrágítsa a textilárakat, mint ahogy mesterségesen meg akarják drágítani a kenyereket.

Igen érdekes és közgazdasági szempontból talán legjelentősebb az a felvétel, amely szerint a gabonamonopólium levezetése a kenyér és ennek folytán a munkabér megdrágulását idézné elő, már pedig a csehszlovák ipar versenyképességét a külföldön éppen az aránylag olcsó termelési költség segíti elő. Ha tehát a gabona termelését a monopóliumnyújtotta prémiumokkal olcsóbbá teszik, ezzel egy idejűleg az ipari termelést megdrágítják, már pedig Csehszlovákia lakossága és államgazdasági szempontjából fontosabb az ipar védelme és lehetőség szerinti fejlesztése, továbbá az exportlehetőségek fenntartása és az exportterületek fenntartása, mint az agrárius érdekek, amelyek sokkal kevesebb embert szolgálnak.

Hogyan teszi tönkre a kormány a szikvizipart?

Egy temesvári szikvizifegyáros panasza levele a tönk szélre jutott szikviziparról

Kaptuk a következő levelet:
Mélyen Tisztelt Szerkesztő Ur,
az Uj Kelet október 2-iki számában temesvári tudósítás alapján a közgazdasági rovatban hosszabb cikk keretében foglalkoztak a romániai szikvizipar jelenlegi válságos helyzetével. Ezzel kapcsolatban engedtessek meg nekem, hogy bizonyos szakmai szempontból rávilágítsak a szóbanforgó

Ünnepi ajándék a héber nyelv barátainak

Megjelenik Graetz nagy zsidó története héber nyelven
A hatkötetes történet bolti ára 3400 lejbe fog kerülni

דברי ימי ישראל

Az Uj Kelet olvasói rendkívül kedvező áron szerezhetik meg ezt a hatalmas művet, amennyiben folytatásokban is megvásárolhatják. Minden héten egy-egy két éves füzet jelenik meg gazdagon illusztrálva, finom papíron. Összesen 52 füzetből fog állni a nagy zsidótörténet. Egy füzet ára 21 lej tehát az egész mű 3400 lej helyett csak 1092 lejbe fog kerülni. Eddig 20 füzet jelent meg. Kapható az UJ KELET könyvosztályában

gokra, melyek elkerülték ugyan az újságíró figyelmét, de amelyeknek publikálása elsőrendű közügy.

Ott kezdem, hogy Temesvárott Fröbl-utca 2. alatt létrehívtam az „Első Bánáti Szifonfejgyárat“ s az 1928-as egészségügyi törvény rendelkezései alapján gyártottam a 99 cindetű nikkelezett szifonfejeket. Az 1930-as új törvény azonban, mint ezt b. lapjában megjelent cikk is részletesen vázolta, egyszerűen hatályon kívül helyezte az 1928-as törvényt s az összes használatban lévő fejeket illegálisnak minősítette. A tragédia aztán ott következett be, hogy a törvény rendelkezéseit nem lehetett végrehajtani, illetőleg az egészségügyi hatóságok úgy segítettek magukon, hogy a szikvizigyárakat a főszezon idejében lezárták.

Ebben az időben a bánáti szikvizigyárosokat összehívtam gyűlésre s az itt hozott határozatokat memorándumban foglalva, felkerestem az itteni kormányzóságot. A memorandumon kívül szóval is megpróbáltam győzni az illetékes faktorokat az új lehetetlen törvényről, mely az egész szikvizipart máról-holnapra romba dönti. Valóban, intervenciónk eredményeként a kormányzóság, majd mi külön is, kieszközölték a miniszteriumban, hogy az új törvény életbe léptetése elodáztassék. Mi ugyanis kértük, hogy az 1928-as törvény értelmében 1933-ig engedélyezzék az ólom, illetőleg a puraluminiumfejek használatát. Sajnos, ezt a jogos kérésünket azonban nem honorálták, menyiben csak február 1-ig prolongálták a mostani fejek használatát.

De ettől eltekintve az új törvény előírja, hogy minden szikvizigyáros költés, üvegkészítés, valamint készáru elraktározás céljából három külön teremmel kell rendelkeznie. Külön vízvezeték beállítását is követeli a törvény. Vagyis, ha egy bizonyos városban, vagy faluban az egészségügyi hatóságok, mondjuk, az illető szódagyárostól csak 2 km.-nyi távolságra be kell állítsa külön vízvezetékét. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy zártvedreken szállították a vizet, ami hygienikus szempontból teljesen kielégítő. Az új törvény a szodaüveg-állományba is belszól. Eszerint nagyvárosokban 3000 szoda- és 2000 lemondásüveg, azaz közép nagyságu városban 2000 szoda- és 1000 lemondásüveg kell képezze a szódagyáros állandó készletét. A falvakban az üveg-állomány megállapítását a községi tanácsra, illetőleg a járásvorosra bízta a törvény. De itt is majdnem kivétel nélkül a középrendű város üveg-

állományának a beállítását követelik. Tehát, hogy csak egy példát ragadjak ki a sokszáz közül: a bánáti ezerlakosú Józseffalva község szikvizigyárosát arra kötelezték, hogy ugyanolyan mennyiségű üveget állítson be, mint amennyi a 18 ezer lakosú Karánsebes szódagyárosának az állandó készlete. Tehát az új törvény megszerkesztésénél még véletlenül sem vették figyelembe a kisvárosi és falusi adottságokat.

Az országban különben eddig nem is gyártottak az új törvénynek megfelelő 99 százalékos öntvényű zárszerkezettel ellátott alumíniumfejeket, illetőleg a többszörös vegyelmzés eredményeként megállapították, hogy egyedül a budapesti dr. Wagner-féle fejkészítő a legális. A Wagner-féle fejeket én képviselem az országban s így már most felállíthatom a mérleget: hiába hozták új törvényt, hiába közeleg február elseje, teljesen lehetetlen az árut elhelyezni. Nincs pénz, tehát nem lehet előteremteni még az 1928-as fejekbe investált adósságokat sem.

En kereskedő és gyáros vagyok. Ebben az esetben tehát örövendem kellene a kilátásban lévő konjunkturának. Mert hiszen raktáromban ezerszámra vannak felhalmozva az új legális fejek. Sem én és sem más szaktársam nem kér azonban ebből a konjunkturából. Mert ez a konjunktura nemcsak a szikvizigyárosokat sodorja a tönk felé, hanem bennünket, fejkészítőket is a végső romlásba dönt. Ezzel a „konjunkturával“ úgy állunk, mint az egyszerű, jámbor ember, aki elbánik valahogy.

Fogadjá, Szerkesztő ur, közérdekű közleményem publikálásáért hálás köszönetemet és vagyok

Timisoara, 1930. október 9.

készséges hive:

Izsák Salamon, szikvizigyáros.

Értesítés. A cluji Kereskedelmi és Iparkamara az érdekelt kereskedő urak tudomására hozza, hogy a kereskedelmi gyakorlati iskola folyó hó 10-én, pénteken délután 3 órakor kezdődik. Kérik azokat a kereskedőket, akik az iskolába beiratott tanulókat tartanak, hogy tanulói iskolai látogatására kellő gondot fordítsanak, mert ellenkező esetben az illetékes hatóság büntetéssel sújtja. Egyben felhívjuk a kereskedők figyelmét arra, hogy tanulók vagy gyakor-nokai a tanulási idő alatt kötelesek ezt az iskolát látogatni. Tudomásunkra jutott olyan eset, hogy egyes munkaadók nem iratják be tanulóikat az iskolába, mások pedig azon a címen kerülik ki a beiratást, hogy „gyakor-nok“ot tartanak és nem tanulókat. Kötelességünknek tartjuk nyomtatékosan felhívni a figyelmet arra is, hogy a vonatkozó törvény rendelkezései nagyon szigorúak. Közölebről egy bizottság fogja felülvizsgálni a tanulókat, vagy gyakor-nokokat tartó kereskedők üzleteit és a mulasztókat szemben a legszigorúbban fog eljárni. — Az iskola igazgatósága.

Ha szolid és megbízható helyről LIBAZSIR szükségletét be akarja szerezni, írjon vagy kérjen árajánlatot! KLEIN orth. kőesír és baromfi-csarnokából Oradea, Saguna 6. Alapítva 1919. Szállítás postán és vasúton saját költségén.

Színház-Mozi

Egy urileány,
aki pofonúti a minisztert

A budapesti életnek óriási szenzációja van: egy előkező szálloda halljában egy vidéki urileány pofonútt egy meghatalmazott minisztert. Az aktusnak nagy közönsége van, újságírók is vannak jelen, általános a botrány s Pesten napokon át egyebet nem tesznek, csak a botrány okait kutatják. A leány valamása szerint a miniszter elesábitotta őt, — a beavatottak azonban tudják, hogy az urileány nem is ismerte az őt. Azt, mert a kislányt otthon férjhez akarták adni egy unalmas telekkönyvi nyilvántartóhoz s a bisleány inkább választotta a botrányt, mint a házasságot. És a nóta vége az lett, hogy a miniszter beleszeretett inzultálójába, feleségül is vette, mert nagyon megtetszett neki az elszánt, csinos, alpjában ártatlan lelkű leány.

Ezt a témát dolgozza fel a legújabb Faragó-vígjáték, melynek címe: „Egy leány, aki mer.” A budapesti Belvárosi Színházban már negyven napja táblás házak lótt megy az újdonság és a kolozsvári Magyar Színház az egyetlen, amely nek máris sikerült az újdonság megszerzése, úgy, hogy nálunk a pesti előadásokkal párhuzamosan kerülhet színre az „Egy leány, aki mer.” A csütörtöki premiéren Marsi Gizi fogja alakítani a vidéki urileány hálás szerepét, a meghatalmazott miniszter szerepében pedig Földényi László jutott igen szép feladathoz. Egyébként a darab igen nagy személyzetű, kiállítás is sok áldozatot követel a színháztól, amely azonban mindent el akar követni, hogy a közönség állandóan megnyilvánuló nagy érdeklődését kielégíthesse és megtarthassa.

A Román Opera műsora

Szerda, 1930 október 15-én: Aida. Spiridon Dumitrescuval Radames szerepében.
Péntek, 1930 október 17-én: Carmen. José szerepében Spiridon Dumitrescuval.
Vasárnap, 1930 október 19-én este: Gian ni Schicchi és Parasztbeesület. Spiridon Dumitrescuval Turidu szerepében.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Kedden este fél 9 órakor: A nagyságos asszony álmodik. — Siratóban. (Újdonság harmadszor. 4 B. bérlet. Ssz. 18.)
Szerda este: Alvinci huszárok. 5 A. bérlet. Sorozatszám 19. Kondor, Betegh Bébi, Nádor Jenő, Tompa, Ihsz felléptével.
Csütörtök: Egy leány, aki mer. (Újdonság először Marsi Gizi, Szentgyörgyi, M. Földényi, Tóth, Forgács. (3. Premiérbérlet Ssz. 20.)
Péntek: Egy lány, aki mer. (Másodszor. 5. B. bérlet Ssz. 21.)
Szombat, vasárnap: d. u. és este Tanase román revütársulata.
Hétfő: Egy lány, aki mer. (Harmadszor. 6. A. bérlet Ssz. 6.)
A világhírű komikus Simay-kvartett minden délután 4 és hat órakor fellép a Szinkör-mozgóban.

A Magyar Színház Iródjának közleménye

A Magyar Színház új mozi-műsora valóságos világvárosi műsor. Pola Negri és Lukács Pál nagy filmje, „Az elsodort asszony” mellett szenzációja a világhírű Simay-kvartett produkciója. Ez a grandiózus műsor már egnapi első előadásaira is váratlanul nagy közönséget vonzott, amely feszült figyelemmel kísérte a film minden egyes jelenetét és szünni nem akaró tapsokkal jutalmazta a Schimay-ék minden egyes számát. A Schimay-kvartett első napi nagy sikere arra indította a mozi vezetőségét, hogy a három napra tervezett vendégjátékot már most újabb két nappal megtoldotta, úgy, hogy a Schimay-kvartett kedd és szerdán tul, még csütörtökön és pénteken is fellépnek a moziműsor keretében. Ezen két utóbbi napon a műsорт „Egy anya kálváriája” című 8 felvonásos attrakciós film egészíti ki. Előadások naponta csak 4 és 6 órakor. Helyárak valamennyi előadáson csak 20 és 10 lej.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez!!!

Mindazok, akik születésüktől, vagy későbbi behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítsanak arra, hogy akár saját maguk választotta, akár az orvos által előírt szemüvegük pontosan fejjükre és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üveget orvos írja elő, épp oly lényeges azoknak, akik sokat irnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, v. mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklátszerész válassza meg, szükség esetén formálja azt a fejüket és az arc szerint.

Ezen okok figyelembevétele indította Kolozsvár alatt jegyzett legregibb szaklátszerész céget azon — nyugaton régen bevált — rendszer bevezetésére, hogy minden darab, üzletében összeállított szemüveget a cég jegyével ellásson, a kereten előforduló deformációt vagy törést két éven át díjtalanul végezze és erről írásbeli garanciát vállaljon. — Azon biztos hiszem, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szives pártfogásukat.

Kun Mátvás Fia szaklátszerész

Cluj, Calea Victoriei No. 2 — Alapítási év 1864

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZIMŰSORA.

Kedden és szerdán: I. Az elsodort asszony dráma 8 felvonásban, a főszerepekben Pola Negri és Lukács Pál. II. Schimay-kvartett fellépte, szenzációs számokkal. Helyárak 20 és 10 lej. Előadások kezdete 4 és 6 órakor.

Csütörtök és pénteken 4 és 6 órakor: „Egy anya kálváriája” dráma 8 felvonásban. A főszerepekben Esther Ralston, Jack Holt és Louise Dresser. II. A Schimay-kvartett fellépte új műsorról. Helyárak: 20 és 10 lej.

RADIOMŰSOR

Idő: Középeurópai

Kedd, október 14.

Bukarest. 12: Gramofon.
12:30: Hírek, időjárás.
16: Zenekar.
17: Felolvasás.
17:15: Hírek, időjelzés.
18: Rádiógyetem.
19: Gramofon.
20: Rádiózenekar.
20:30: Felolvasás.
20:45: Dalest.
21:15: Rádiózenekar.
21:45: Hírek.

Budapest. 9:15: Házikvartett.
9:30: Hírek.

12: Déli harangzó az egyetemi templomból, időjárásjelentés
12:05: Gramofonhangverseny. 1. Grosz—Timár: Egyes honvéd a legelső a világon. 2. Bizet: Carmen — virágária. 3. Leopold: A hold világít — orosz dal. 4. Grosz—Sebő: Happei! Happei! — trüsztróft. 5. Schuhmann A vándor dal. 6. Margis: Kék keringő. 7. Mascagni: Parasztbeesület — Bucs az anyától. 8. Titi: Szerenád. 9. Sarasate: Cigánymelodíák Zigeunerweisen: Dounis, mandolin. 10. Stolz: A legszebb tangó — hangosfilm betétje. 11. Massenet: 12. Love —Beda: A régi dal (Das alte Lied: Tauber Richard). 13. Peterburski: O dona Clara. 14. Davis: Álom Waikiki-ben. 15. Engel—Berger: Ismét tavasz van. 16: Valahol a Volga mentén. 17. Lake: A madárkereskedésben (Beka-vonózenekar). 18. Orth: Az órásholtban (Beka-vonózenekar). 19. Translauteur: Liliputi nász.

12:25: Hírek. 1. Pontos időjelzés, időjárás-jelentés.
23:0: Hírek.
4: Józsa Rezső mesél a gyermekeknek.

4:45: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek.
5: Zsoldos Benő: „Erdély emlékei a magyar regevilágban II.” Felolvasás: Radó A.

5:30: A m. kir. Folyamórség zenekarának hangversenye a Király-kávéházból. 1. Dvorák: Piros-fehér-zöld — induló. 2. Kéler: Csokonai — nyitány. 3. Puccini: Pillangókisasszony — ábránd. 4. Dienzl: Liliomszál. 5. id. Fricsay: a) A szép Balatonon — Barcarola; b) Veni, vidi, vici — hódolati induló.

6:30: Francia nyelvoktatás.
7:15: Kiss Ferenc előadói estje.
7:10: A Mándits-szalonzenekar hangversenye Szedő Miklós operaénekes közreműködésével. 1. Schermann —Lewis: Jou belong in my yarms, ba-bee. 2. Brodsky: a) O donna mia — tangó; b) Valse primavera. 3. Meyer—Kahn: Czazy rythm — fox. 4. Condor: Fehér rózsaszál — keringő. 5. a) R. Stolz: Csak álmodj, édes anygom. 6. Cowan—Titworth: The Web of Love — fox. 7. Peterburski: O donna Clara — tangó. 8. Rudolf Nelson: Csak te... — slow-fox. 9. Walter Kollo: Jobb lábbal lépj... — a „Csak te” c. hangosfimből.

8:30: Ügetőversenyeredmények.
8:40: Zongora-hegedű zónaták. Előadja: Stefániai Imre kamaraművész (zongora) és Zahtureczky Ede (hegedű). 1. Mozart: Szonáta, C-dur. 2. Brahms: Szonáta, G-dur. Utána: Pontos időjelzés, hírek.

9:45: Báro Wimpffen Iván francianyelvű előadása. Utána időjárás, majd cigányzene.
Bécs. 35: Játék két zongorán.
21: Haydn művei.
22: Népszéri hangverseny.
Berlin: 20:10: Rádiózenekar. Mozart művei.
Breslau. 20:30: Szórakoztató és tánczene.

23: Gramofon-kabaré.
Köln. 21: Esti ünnep a kölni domból.
Varsó. 17:45: Szimfónikus hangverseny. Novák, Csajkovszkij Smetana. 19:50: Opera.
Kattovics, Poznan. 19:50: Opera.
Milánó. 20:40: Vegyes hangverseny.
Róma. 17: Csehszlovák hangverseny.

20:35: Vegyes hangverseny.
Prága. 20: Hangverseny. Grieg, Csajkovszkij, Mendelssohn, Paganini, Volksmann művei.
Pozsony. 19:20: Dvorak művei zongorán.

Szerda, október 15.
Bukarest. 12: Gramofon.
16: Zenekar.
19: Gramofon.
20: Olasz-est.

Budapest. 9:15: Szalonzenevari hangverseny. 1. Wagner: Tannhäuser — induló. 2. Suppé: Egy nap Bécsben — nyitány. 3. Dohnányi: Nászkerítő a „Pierette fátyla” c. pantomimból. 4. Lehár: Cigányszerelem — egyveleg. 5. Joshitomo: Japán szivtt 4 tételben. 6. Puccini: Pillangókisasszony — ábránd. 7. a) Moszkovszky: Serenata; b) Drigo: Arlequin-szerenád. 8. Brahms: Két magyar tánc.

9:30: Hírek.
12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés.
12:05: Hangverseny. Beethoven: Andante. Wagner: Tannhäuser — Erzsébet belépője. Fazekas: Apróságok. Massenet: Cid. Sauer: Koncertpolka. Lavotta: Valahol messze, Mezei bokréta.

12:25: Hírek.
1: Ponto időjelzés, időjárásjelentés.
3: Piaci árak, árfolyambírek.
3:30: Morse-tanfolyam.
4:10: Vadász Tibor novellái: 1. Iker. 2. Várakozás. 3. A koldus. Felolvassa a szerző.
4:45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek.
5: Halász Gyula felolvasása: „Utban a Jegestenger felé.”
5:30: Operettrészletek és keringők. 1. Lehár: A vig özvegy. 2. Eysler Művészvár. 3. Strauss O.: A királyné guszttintár, j.
4. Szabados Béla: Rika. 5. A kedves Augustin. 6. Carl Weinberger: Keringő. „A pimasz” c. operettből. 7. Lehár: A háromfejű férj.
6:40: Olasz nyelvoktatás.
7:15: Gramofonhangverseny. 1. Serano: Alma de dios. 2. Belloni: La Sonnambula. 3. Tardez: A unos ojos. 4. Meyerbeer: Dinorah. 5. Ries: La Capriciosa. 6. Rossini: A szevillai borbély. 7. Puccini: Pillangó-kisasszony. 8. Gound: Faust. 9. Song without words. 10. Puccini: Bohémélet. 11: Massenet: Elégia. 12. Halász Zsidóné, Varney: Madár keringő.
8:15: Olasz-est.
10: Honvédgyalogezred hangversenye.
Bécs. 19:35: Zenekar.
Berlin. 19:30: Vendégloji zene.
Frankfurt: 21: Olasz-est.
Varsó, Kattovics. 19:25: Olasz-est. 22:15: Zongoraművek.
Poznan. 21:30: Zongorajáték.
Milánó. 19:30: Szórakoztató zene.
Róma. 20:50: Szimfónikus hangverseny.
Prága. 19:30: Olasz est. Egy egy felvonásos opera.
Brünn. 20:30: Vergilius-ünnep.
Toulouse: 20: Szimfónikus zene.
20:30: Operettrészletek.

12:25: Hírek.
1: Ponto időjelzés, időjárásjelentés.
3: Piaci árak, árfolyambírek.
3:30: Morse-tanfolyam.
4:10: Vadász Tibor novellái: 1. Iker. 2. Várakozás. 3. A koldus. Felolvassa a szerző.
4:45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek.
5: Halász Gyula felolvasása: „Utban a Jegestenger felé.”
5:30: Operettrészletek és keringők. 1. Lehár: A vig özvegy. 2. Eysler Művészvár. 3. Strauss O.: A királyné guszttintár, j.
4. Szabados Béla: Rika. 5. A kedves Augustin. 6. Carl Weinberger: Keringő. „A pimasz” c. operettből. 7. Lehár: A háromfejű férj.
6:40: Olasz nyelvoktatás.
7:15: Gramofonhangverseny. 1. Serano: Alma de dios. 2. Belloni: La Sonnambula. 3. Tardez: A unos ojos. 4. Meyerbeer: Dinorah. 5. Ries: La Capriciosa. 6. Rossini: A szevillai borbély. 7. Puccini: Pillangó-kisasszony. 8. Gound: Faust. 9. Song without words. 10. Puccini: Bohémélet. 11: Massenet: Elégia. 12. Halász Zsidóné, Varney: Madár keringő.
8:15: Olasz-est.
10: Honvédgyalogezred hangversenye.
Bécs. 19:35: Zenekar.
Berlin. 19:30: Vendégloji zene.
Frankfurt: 21: Olasz-est.
Varsó, Kattovics. 19:25: Olasz-est. 22:15: Zongoraművek.
Poznan. 21:30: Zongorajáték.
Milánó. 19:30: Szórakoztató zene.
Róma. 20:50: Szimfónikus hangverseny.
Prága. 19:30: Olasz est. Egy egy felvonásos opera.
Brünn. 20:30: Vergilius-ünnep.
Toulouse: 20: Szimfónikus zene.
20:30: Operettrészletek.

Ryannatati Frateratlas Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomdájában. Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon 9.77

12:25: Hírek.
1: Ponto időjelzés, időjárásjelentés.
2:30: Hírek.
3: Piaci árak, árfolyambírek.
3:30: Morse-tanfolyam.
4:10: Vadász Tibor novellái: 1. Iker. 2. Várakozás. 3. A koldus. Felolvassa a szerző.
4:45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek.
5: Halász Gyula felolvasása: „Utban a Jegestenger felé.”
5:30: Operettrészletek és keringők. 1. Lehár: A vig özvegy. 2. Eysler Művészvár. 3. Strauss O.: A királyné guszttintár, j.
4. Szabados Béla: Rika. 5. A kedves Augustin. 6. Carl Weinberger: Keringő. „A pimasz” c. operettből. 7. Lehár: A háromfejű férj.
6:40: Olasz nyelvoktatás.
7:15: Gramofonhangverseny. 1. Serano: Alma de dios. 2. Belloni: La Sonnambula. 3. Tardez: A unos ojos. 4. Meyerbeer: Dinorah. 5. Ries: La Capriciosa. 6. Rossini: A szevillai borbély. 7. Puccini: Pillangó-kisasszony. 8. Gound: Faust. 9. Song without words. 10. Puccini: Bohémélet. 11: Massenet: Elégia. 12. Halász Zsidóné, Varney: Madár keringő.
8:15: Olasz-est.
10: Honvédgyalogezred hangversenye.
Bécs. 19:35: Zenekar.
Berlin. 19:30: Vendégloji zene.
Frankfurt: 21: Olasz-est.
Varsó, Kattovics. 19:25: Olasz-est. 22:15: Zongoraművek.
Poznan. 21:30: Zongorajáték.
Milánó. 19:30: Szórakoztató zene.
Róma. 20:50: Szimfónikus hangverseny.
Prága. 19:30: Olasz est. Egy egy felvonásos opera.
Brünn. 20:30: Vergilius-ünnep.
Toulouse: 20: Szimfónikus zene.
20:30: Operettrészletek.

Jarosláv Hasek: Infanterist Svejck Viszontagságai a nagy háboruban I.

A világháboru egyetlen humoros, szatirikus regénye, amely méltán sorakozik világirodalom halhatatlanná vált humoros művei közé. Három film és több szindarab készült ebből a regényből, amelyben Svejck, aki olyan bolond, hogy már bölcsnek is elmelet, mond véleményt emberekről, intézményekről, de úgy, hogy a könny buggyan ki a kacagástól. Ára 95 lej.

KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

Aprohirdetések

Szörme bundákat 3500 és szörme galérok 350 lejttől kaphatók, V. Jánky, Fő tér 22. Udvar.

Park Szálloda megnyit Kolozsváron Regele Ferdinand 36/a. Olcsó árak, utazóknak kedvezmény.

Diakothon céljára kerestetik november 1-re egy modern 5—8 szobás lakás, szükséges mellékhelyiségekkel, központban. Cím: Dorobantilor 11.

Szép komfortos 3 szoba, konyha kiadó, azonnal beköltözhető. Hosszu ueca 19.

Utazó urak figyelmébe! Zsibón megnyit az Unió-Szálloda, kávéház, étterem teljesen újonnan berendezve. Kitűnő, figyelmes kiszolgálás. Utazó uraknak kedvezmény. Szives pártfogást kérek Goldner.

Intelligens zsidó uri család örökbemenne 1—5 éves leánygyermekét. „Kitűnő bánásmód” jellegre.

A KÖNYVPIAC SENZACIÓJA INFANTERISZT SVEJCK KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN.

XIII EVF. Cluj-Kolozs október 16 5691 EV

Az Uj Kelet és bánáti

Cikkeink forrás me

Kéziratokat és megörzési

Nyugaton — nyug

— Külpolitik

Amerre a szem talanságok, erjedés rópai egyensúlyt. Spanyolország mas európai területre megbukása óta érik a forrongások mak vetése. Amiótt hagyta diktátor kormány vette át löjét, — azóta amelyeket a diktator nyomott el, még ha tak s a jelek szerint tiki forradalommal nathal még nem t országban csupán radalom van-e kiadig szociális forradzura, amely mindban, hogy a helyez ne kerüljenek ki S bizonyítja, hogy amoly s a kormány nája. A spanyol kétségen kívül magaspányol dinasztia pa egyik legnagyobb szí győzelmessé a b Nagyon valószínű, mozgalmak mögött természetű elégedemeg — s akár sikemat, akár diadalm gazdasági problém az elkövetkezendő ját és tevékenység

A lappangó polgattaja Ausztria is. lönösen a keresztény Schober volt kancemár nem rendelkezőkkel, amelyek ta törekvéseit sikvalószínű, hogy Ausztria jelenlegi folytat, minden to Egy bizonyos azon Ausztria józan pollegutóbbi ténykedtet eme antiszemiteinek célravezetős kább a szocialist vagy legalább is: tak balszárnya felemennyiben Stahr utolsó pillanatban milyen államesinygiti a fasizista oszt s nem lehetetlen, bcia esélyeit erősíti ban.

Egész Európa a tása alatt áll. Az a fön a nemzeti szoci tak közösen intézték ellen, annak a jeledések igazságtalan len terhek a német sítették részben a való hitet, részben francia pénzügyi forradalmi harc sz rendőrségnek siker munista és hitleris tat szabni, — ez k hogy a német polciáldemokraták rö kénytelenek az egé jóvátételek újabb mint a német polg las egyetlen ellensérthetlenségét h mak, így elsősorban Anglia, rövidesen